

ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์

PT
10

พูดจากันฉัน
กับ
พี่น้อง

อริคม คุณาวุฒิ สังฆาษณ์

แรกเริ่มเดิมที ผมตั้งใจจะตั้งชื่อบทสัมภาษณ์ชิ้นนี้ให้เก๋ๆ ยาว ๆ ว่า “วิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์ไดโนเสาร์ผู้ไม่ยอมกลายเป็นเหยื่อ แต่กลายเป็นผู้จู่โจมจากคอมมิวนิสต์เป็นรอยัลลิสต์”

แต่ก็นั่นแหละ ฟังดูนอกจากจะไม่ค่อยเก๋ไม่คอยเกิดแล้วยังยาวย้วย โดยใช่เหตุ

ซัชรินทร์ ไชยวัฒน์ เคยต้องโทษถูกจับขังคุกคดีมีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์เมื่อปี 2527 เนื่องจากให้ความช่วยเหลือมิตรสหายคนหนึ่งซึ่งเป็น ‘คอมมิวนิสต์แท้’ และดูเหมือนเขาจะเป็นคนยุคท้ายๆ ในประวัติศาสตร์ที่ได้รับเกียรติถูกจับในข้อหานี้

ก่อนหน้านั้น 10 ปี เขาเคยเข้าคุกมาแล้ว 1 ครั้ง ข้อหาเขียนบทความละเมิดอำนาจศาล เหตุการณ์ครั้งนั้น ‘เพื่อน’ ก็มีส่วนร่วมอีกเหมือนกัน จนเขาต้องระบายออกมาเป็นบทกวีชื่อ “เพื่อนเราเผาเรือนแล้วลอบหลัง”

ซัชรินทร์เกิดเมื่อปี 2499 หมายความว่าตอนติดคุกครั้งแรกข้อหาหมิ่นศาล เขามีอายุเพียง 18 ปี

ตอนติดคุกครั้งที่ 2 เขาเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่กำลังอยู่ในช่วงรุ่งโรจน์ มีโจทย์ท้าทายทางวิชาชีพหลายประการรอให้คนหนุ่มวัย 28

กระโจนเข้าไปพิสูจน์ตัวเอง

นี่คือยังไม่นับเหตุการณ์เล็กๆ ที่เคยถูกมือลึกลับใช้ของแข็งฟาดศีรษะจนเลือดอาบหน้าสำนักงานตัวเอง เนื่องจากช่วงนั้นเขียนข่าววิพากษ์วิจารณ์ทหารเอาไว้ไม่น้อย

ด้วยเส้นทางดังกล่าวจึงเป็นที่รับรู้กันว่า หากจะ ‘นับอายุ’ ชัชรินทร์ ต้องบวกเพิ่มเข้าไปอีกอย่างน้อย 10 ปีเป็นตัวทศค่า ‘วุฒิภาวะ’

วุฒิภาวะไม่ได้แปลว่าต้องเคยติดคุกหรือถูกตีหัว แต่หมายถึงกรรมวิธีในการทำงานที่ประณีต รอบด้าน และรอบจัด เขามักเล่าเสมอว่า นักข่าวฝ่ายก้าวหน้ายุคช้ายครองเมืองไม่ยอมแม้กระทั่งหาข่าวจากฝั่งตำรวจและทหาร แต่จะหาข่าวจากนักศึกษาและฝ่ายก้าวหน้าด้วยกันเองเท่านั้น (สมัยก่อนใช้คำว่า ‘หาข่าว’ ไม่ใช่ ‘ทำข่าว’ เหมือนในปัจจุบัน) ซึ่งเขาเองไม่ยอมที่จะเป็นฝ่ายก้าวหน้าแบบนั้น เมื่อบวกกับท่วงท่าลีลา การพูดจา ไหล่ฟ้าโต้ง และการแต่งตัวที่เนียบผิปกติวิสัยปัญญาชนฝ่ายก้าวหน้า ข้อหาสายลับสันติบาลและซีไอเอจึงลอยมากระทบเป็นระยะ

เขากล่าวบ่อยๆ อีกว่า การประเมินสถานการณ์ที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนของนักวิชาการ รวมถึงนักเคลื่อนไหวฝ่ายก้าวหน้า ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการปฏิเสธไม่ยอมเข้าไปทำความเข้าใจตัวตนความเป็นมนุษย์ของผู้คนที่ยืนอยู่ฝั่งตรงข้ามทางความคิด

ในยุคนั้น แม้นว่านักศึกษาตามตึกกิจกรรมจะต้องอ่านหนังสือพิมพ์ที่เขาทำ ศึกษาบทวิเคราะห์ที่เขาเขียน แต่ดูเหมือนตัวเขาเองจะไม่ได้ให้หน้าหนักหรือเข้าไปคลุกคลีกับ ‘งานมวลชน’ หรือหากใช้ศัพท์ปัจจุบันก็คือ ‘การเมืองภาคประชาชน’ มากนัก สิ่งที่เขาสันตติกลับเป็นการติดกับตัวละครที่อยู่ในอำนาจ...ซึ่งเขามักเอ่ยภายหลังว่า คนเหล่านี้ส่วนใหญ่ล้วนอยู่ใน ‘สายโจร’ ทั้งสิ้น

ไม่ต้องเอ่ยว่าตัวละครลึกลับในสังกัดสายโจรที่วานั้นจะเป็นใครบ้าง เอาแค่ความสัมพันธ์กับตัวละครในที่แจ้ง ก็อาจจะท่อนให้เห็นวิธีคิด

บางประการของเขา...

ช่วงที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนายทหารกลุ่มยังเดิร์ก นอกจากจะทำหน้าที่เป็นกุนซือร่วมวางแผนยึดอำนาจแล้ว เกมบนดินซัชรินทร์ยังทำหน้าที่เขียนบทความ 'หวด' พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งที่เล่นและที่จริง

10 กว่าปีหลังเหตุการณ์เมษาฮาวาย ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เขาคือผู้มีส่วนสำคัญในการให้คำปรึกษาอาชีพอยู่ไรรัตน์ รักษาการประธานรัฐสภาในขณะนั้น เปลี่ยนชื่อทูลเกล้าฯแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากพลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์ กลายมาเป็น อานันท์ ปันยารชุน...

ทั้งหมดนี้จะถือเป็น 'วีรกรรม' หรือไม่ก็ตามแต่ แต่มันคือพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีคิดทางการเมืองของเขา ซึ่งเน้นไปที่ศูนย์กลางอำนาจเสมอ เหมือนที่เขา มักเปรียบเปรยว่า "ต่อให้มวลชนลุกฮือแค่ไหน แต่หากทรอตสกีไม่สั่งยิงปืนใหญ่ใส่ศูนย์กลาง สงครามก็ไม่มีวันจบ"

อย่างไรก็ตาม ต่อให้แนวรบด้านการเมืองเหตุการณ์จะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แต่โฉมหน้าธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ก็เปลี่ยนไปตั้งแต่เมื่อสิบกว่าปีก่อน ตอนที่ตัดสินใจกิจการนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ของตัวเองนั้น เขานำคำพูดของอากร ฮุนตระกูล มาใช้อธิบายความรู้สึกตนเองว่า "เรายอมเป็นไดโนเสาร์ที่ตายในยุคสูญพันธุ์ ดีกว่ามีชีวิตรอดด้วยวิธีวิวัฒนาการมาเป็นเหยื่อ"

แต่ก็อีกนั่นแหละ ชั่วโมงนี้ใครจะสน จะเป็นเหยื่อหรือเป็นไดโนเสาร์ มันก็แค่คำเปรียบเปรย แต่เรื่องจริงที่คนส่วนใหญ่เห็นในเวลานี้ก็คือ จากที่เคยด่าพลเอก เปรมอยู่แห่มีบ่ๆ วันนี้พี่เล่นเขียนคอลัมน์สรรเสริญป่าเอาตื้อๆ ไหนจะยุส่งให้ทหารเร่ง 'กระชับพื้นที่' ในเหตุการณ์ 91 ศพอีกต่างหากกระทั่งตอนที่นั่งคุยกันในวันแรก ซัชรินทร์บอกกล่าวตั้งแต่นั้นว่า ทัศนคติที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นมุมมองของ 'รอยัลลิสต์' ล้วนๆ

ข้อสงสัยทำนองนี้ ถูกนำไปขยายความและรำลือกันว่า ปัจจุบัน

ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์ รับประทานอาหารเข้าไปบริบูรณ์ให้ราชินีภูลพิษทุกสัปดาห์

เมื่อรับทราบข่าวนี้ เขาหัวเราะชอบใจ กำชับกับผมว่า “เป็นเรื่องดี... ช่วยเอาข่าวนี้ไปขยายให้กว้างๆ หน่อยนะ”

ขบคิด จินตนาการ ขยายความ และรำลือ เป็นปฏิกริยาลูกโซ่เมื่อคนเริ่มต้น ‘สงสัย’

เรื่องทำนองนี้หากเกิดขึ้นกับคนธรรมดาก็คงไม่มีอะไรมาก แต่หากเป็นความสงสัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบระดับบ้านเมืองแล้ว สัญชาติญาณนักข่าวมักเรียกร้องให้ทำอะไรมากกว่าการนั่งคิดและจินตนาการเอาเอง

ชัชรินทร์บอกเสมอว่า แม้ปัจจุบันจะใช้เวลากับการค้นคว้าอ่านตำรับตำราประวัติศาสตร์และศาสนาเป็นหลัก แต่พื้นฐานของเขาเติบโตมาจากการเป็นนักข่าว... นักข่าวที่หาข่าวจากทุกด้าน แม้ว่าด้านนั้นจะเป็นฝั่งที่ตนเองไม่เคยเห็นด้วย

“ได้มา... มีอีกมั้ย... ได้มาเลย” เขากระตุ้นด้วยถ้อยคำทำนองนี้มากกว่าหนึ่งครั้ง ตลอดหลายชั่วโมงที่เรานั่งคุยกัน

แม้จะช่วยสร้างความครึกครื้น แต่ดูบหนึ่งผมก็อดรู้สึกผิดบาปไม่ได้ที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกที่เรากำลังนั่งได้กัน

มันควรเป็นบทสนทนาธรรมดาๆ ระหว่างพี่กับน้อง ใครสงสัยก็ถาม ใครมีความรู้มีประสบการณ์ก็ตอบ สรรพนามที่ใช้ในการเรียบเรียงบทสัมภาษณ์ชิ้นนี้ จึงตั้งใจรักษาถ้อยคำเดิมเอาไว้ โดยไม่เปลี่ยนจาก ‘พี่’ เป็น ‘คุณ’ ตามขนบการทำนิตยสารทั่วไป

หากมิใช่ผู้มีปัญหาทางจิต... ลึกๆ แล้วเราทุกคนล้วนต้องการบรรยากาศแบบนั้นไม่ใช่หรือ

ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา เราพอพูดได้ใหม่ว่ามีการดึงเอาสถาบันพระมหากษัตริย์มาใช้เป็นเครื่องมือและข้ออ้างทางการเมืองอย่างค่อนข้างหนักหนาที่สุดเท่าที่เคยทำกันมา

ก็ไม่น่าจะสรุปได้อย่างนั้น เพราะถ้าบอกว่าหนักหนาสาหัส ก่อนหน้านั้น ช่วงก่อนและหลัง 2475 มันก็น่าจะหนักยิ่งกว่า ไม่ว่าเรื่องของการเมือง แม้กระทั่งเศรษฐกิจ เรื่องของการเมืองก็อย่างที่รู้จักกันอยู่แล้ว ก็คือการเปลี่ยนระบบการปกครอง เชื่อพระวงศ์ทั้งหลายถูกถอดออกจากตำแหน่งบ้าง ตัดคุกบ้าง ด้านเศรษฐกิจก็มีการยึดกุมแบ่งกัชาติ ว่างบางขุนพรหมอะไรก็ได้โดนยึดหมด

ยิ่งกว่านั้น ในแง่ของมวลชนก็ยิ่งรุนแรงไม่น้อย มีการออกหนังสือพิมพ์โจมตีสถาบันอย่างหนัก อาจจะเรียกว่าพอๆ กับเว็บไซต์ยุคนี้ก็เป็นได้ มีการปราศรัยไฮด์ปาร์กกลางสนามหลวง พูดถึงกรณีสวรรคต พูดถึงว่าใครเป็นผู้ลอบปลงพระชนม์ เรียกว่าเราเคยผ่านยุคที่หนักหน่วงรุนแรงไม่น้อยไปกว่ายุคนี้เลย หรือดีไม่ดีกว่าจะมากกว่าด้วยซ้ำ

ถ้าเรามองในแง่การเชิดตัวของอำนาจสถาบันนับตั้งแต่หลังปี 2500 เป็นต้นมาละครึบ หมายถึงในยุคที่เริ่มสะสมพระราชอำนาจควบคู่ไปกับบทบาทจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เราจะพอพูดได้ใหม่ว่าสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในทุกวันนี้ ถือว่ากระทบกระเทือนต่อสถาบันหลักไม่น้อย

ก่อนอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน สิ่งที่เราเรียกว่าพระราชอำนาจนั้นมันไม่มีระบุไว้ในกฎหมายใดๆ แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญเองก็ต้องถือว่าสถาบันพระมหากษัตริย์แทบจะไม่มีอำนาจอีกแล้ว ไม่ว่าในทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งสังคมโดยตรง แต่จะเป็นการใช้อำนาจผ่าน คือลงพระปรมาภิไธย ทูลเกล้าฯเสนออะไรต่างๆ

อันที่จริงไม่ควรนับตั้งแต่ 2500 คือต้องนับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นี้ได้ครองราชย์มา สิ่งซึ่งน่าที่จะพูดถึงมากที่สุด เราน่าจะใช้คำว่าพระบารมี ไม่ใช่พระราชอำนาจ ซึ่งสองคำนี้ต่างกัน

ผู้ที่เคยเปรียบเทียบสิ่งเหล่านี้เอาไว้ค่อนข้างชัดก็คืออาจารย์ คีฤทธิ์ ปราโมช โดยเทียบว่าสิ่งที่เรียกว่าพระราชอำนาจยุคก่อนนั้น มันแสดงออกโดยสัญลักษณ์ เช่น เครื่องราชกกุธภัณฑ์ทั้งหลาย เช่น พระแสงดาบอะไรต่างๆ เหล่านี้ แต่ปัจจุบันสิ่งเหล่านี้มันไม่ได้ใช้แล้ว ยุคก่อนเราลองนึกภาพห้องใต้ดินบาบิโลน ยุคนี้บางที่ผ่านพระพุทธรูป ภาปร. อะไรทำนองนี้ซึ่งไม่เป็นพระบารมี มันเป็นความพยายามสร้างสมบางสิ่งบางอย่างที่ไม่มีอยู่ในกฎหมาย ไม่ใช่อำนาจตามกฎหมาย เป็นอำนาจที่สร้างขึ้นมาเอง

ในกระบวนการสร้างพระบารมีดังกล่าว มีตัวละครอื่นเข้าไปมีบทบาทบ้างไหมครับ

เกินขีดความสามารถที่เราจะไปรับรู้...แต่แน่นอน มันน่าจะอยู่ที่ในหลวงเอง ด้วยคำว่า ‘เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม’ ไม่ว่ากระบวนการจะสร้างมาอย่างไรก็ตาม แต่ก็น่าจะพออนุมานได้ว่า คำพูดคำนี้น่าจะไม่มีลักษณะเป็นเพียงแค่อำนาจเท่านั้น เพราะมันมีกระบวนการหลายอย่างที่เรียกว่าพระราชจริยวัตร แสดงให้เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติในข้อบังคับของกษัตริย์ที่เรียกว่าทศพิธราชธรรม มีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งเหล่านี้ อย่างสม่ำเสมอพอสมควร

ส่วนกระบวนการที่ว่า ใครจะเป็นที่ปรึกษาให้ทำสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา อะไรอย่างนั้น ก็คงจะเกินขีดความสามารถจะไปรับรู้ได้ แต่ถ้าดูจากพฤติกรรมที่ผ่านมาก็จะปฏิเสธไม่ได้ว่า กิจกรรม การกระทำ การคิด การพูด มีร่องรอยที่อยู่ในสิ่งที่เรียกว่าทศพิธราชธรรม อันนี้แหละที่ทำให้เกิดบารมีขึ้น

การสะสมพระบารมีที่ว่ามันก็น่าเห็นคู่ขนานคาบเกี่ยวไปกับแรงเหวี่ยงของการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี 2475 เหตุจูงใจและวิวัฒนาการของสองอย่างนี้มันสัมพันธ์กันอย่างไร

อย่างนี้ต้องลากยาวไปตั้งแต่ว่าความเป็นกษัตริย์คืออะไร

หมายถึงว่าตัวละครในหมูชนชั้นนำนั้น เขามีส่วนในกระบวนการ
สะสมพระบารมีนี้มากน้อยแค่ไหน

คือที่ต้องพูดไปถึงเรื่องความเป็นกษัตริย์เพราะว่า ความหมายของ
กษัตริย์คือหน้าที่ ไม่ว่าจะใครก็ตามที่เป็นกษัตริย์จะอยู่นอกรัฐธรรมนูญหรือ
ในรัฐธรรมนูญ แรกเริ่มเดิมทีมันมีสิ่งที่เรียกว่าทศพิธราชธรรมกำกับ นี่คือ
กษัตริย์ในตะวันออก

ต่างกับแบบตะวันตก ถ้าเราดูแบบตะวันตกนี้ เราต้องไปหาหนัง
เรื่อง *Excalibur* มาดู...อุเธอร์พระบิดาของกษัตริย์อาเธอร์ พอขึ้นมา
เป็นกษัตริย์ ก็มีพ่อมดเมอร์ลินช่วยให้เขาแปลงกายเพื่อลอบเข้าหาเมีย
ศัตรู นั่นเท่ากับไปปล้นเมียคนอื่นมา...พวกฝรั่งมักจะเป็นอย่างนี้ แต่
กษัตริย์ตะวันออกจะอิงอยู่กับเรื่องธรรมะมาโดยตลอด ถ้าเราไปดูใน
พระไตรปิฎกที่บอกว่า นับแต่สังคัมเกิดการขาดแคลนอาหาร ข้าวปลา
ขาดแคลน เกิดการแก่งแย่งกัน ที่ประชุมจึงมีมติให้มีบุคคลผู้หนึ่ง ซึ่งก็คือ
ผู้ทำความอิมใจให้กับผู้อื่น เรียกว่าราชาผู้เป็นใหญ่แห่งท้องนา หรือเรียกว่า
กษัตริย์ ปรากฎขึ้นมา

คือตะวันออกมันมาจากรูปแบบประชาธิปไตยนั่นแหละ...การเป็น
กษัตริย์ไม่ได้ขัดอะไรเลยกับประชาธิปไตย หรือแม้กระทั่งไม่เอาจากอินเดีย
เอาจากจีนก็ตาม ถ้าเราไปดูประวัติศาสตร์จีนตั้งแต่ช่วงแรกเริ่ม ตั้งแต่มี
เทพ 3 องค์สอนชาวจีนให้ทอเสื่อ ปลูกพืช คนเหล่านั้นก็เป็นกษัตริย์โดย
อาศัยการลงมติของขุนนาง ไม่มีการสืบสันตติวงศ์

ด้วยเหตุที่พื้นฐานเป็นอย่างนี้ไง สิ่งที่เราเรียกว่าธรรมะหรือทศพิช-
ราชธรรมจึงเป็นเหมือนกฎหมายสำหรับกษัตริย์หรือผู้มีหน้าที่...สืบทอด
มาโดยตลอด เพียงแต่ว่าผู้ใดผู้หนึ่งเข้าใจหน้าที่เหล่านี้หรือไม่ และปฏิบัติ
ตามหน้าที่เหล่านั้นหรือเปล่า ถ้าไม่ปฏิบัติ มันก็เกิดกษัตริย์ที่เลว ถ้าปฏิบัติ
ตามหน้าที่ ก็เกิดกษัตริย์ที่ดี ระบบเหล่านี้ดำเนินอยู่เรื่อยๆ ในสังคมตะวันออก

เสมอมา

ย้อนมาถึงคำถามที่ว่า แล้วทำไมจะต้องสร้างสมบารมี จุดมุ่งหมายตัวนี้เราคงจะไปตอบแทนกษัตริย์ไม่ได้ ว่าทำไมท่านถึงทำอย่างนี้ แต่เราพอจะพูดได้ว่ากษัตริย์เป็นสิ่งที่มาพร้อมกับหน้าที่ เมื่อเป็นกษัตริย์แล้วเป็นกษัตริย์ที่ดีทำตามหน้าที่ ก็ต้องอยู่ในทศพิธราชธรรม ไม่อย่างนั้นก็คือว่าไม่เป็นกษัตริย์ที่ดี เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าท่านจะเป็นผู้ครองแผ่นดินโดยธรรม ก็คือท่านปฏิญาณว่าท่านจะเป็นกษัตริย์ที่ดี จุดมุ่งหมายเบื้องหลังท่านจะเป็นยังไงเราไม่รู้ แต่เราพอจะพูดได้ว่าเท่าที่ผ่านมานับตั้งแต่ท่านเป็นกษัตริย์ ท่านพยายามดำเนินอยู่ภายใต้กฎของความเป็นกษัตริย์ 10 ประการ...ด้วยอะไรก็ไม่รู้ และสิ่งเหล่านั้นเองที่ทำให้เกิดพลังอะไรบางอย่างที่เหนือไปกว่าอำนาจความเป็นกษัตริย์หรือพระราชอำนาจ นั่นก็คือพระบารมีจึงได้เกิดขึ้นมา

คือถ้าเราจะไปมองว่ามีกระบวนการ มีซีไอเอ มาขอให้ทำอย่างนี้หรือไม่ มีกลุ่มสายลับของอังกฤษมายุยงหรือไม่ ผ่านอาจารย์คึกฤทธิ์หรือไม่ ผ่านอาจารย์เสนีย์หรือไม่ นั่นเป็นการวิเคราะห์ในแบบที่...พูดๆกันไป ยากที่จะไปพิสูจน์ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ แต่ก็พอสรุปได้ว่าถึงแม้ว่าจะมีใครยุยงหรืออะไรก็ตาม มีการวางแผนอะไรก็ตาม แต่ถ้ากษัตริย์พระองค์นั้นไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ก็คงจะไม่มีบารมี

ไม่เช่นนั้นสีหนุก็คงทำได้ เบาทูก็คงทำได้ไปเสียทั้งสิ้น เพราะทุกคนก็มีที่ปรึกษาเป็นทั้งซีไอเอ เป็นทั้งเคจีบี แต่เหตุที่กษัตริย์พระองค์นี้ทำในสิ่งที่แตกต่างไปจากสีหนุ หรือเบาทู หรือบูยี ไม่ว่าจะมีส่วนละครึ่งกัน อลหมานยังไงก็ตาม ต้องยอมรับว่านั่นเป็นบทบาทการทำหน้าที่ของพระองค์เอง จึงได้เกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา จึงเกิดการฟื้นฟูพลังของกษัตริย์ขึ้นมา ทั้งๆที่อำนาจตามกฎหมายได้จำกัดบทบาทลงไปแล้ว

ทั้งๆ ที่ในช่วงเวลานั้น สิ่งที่ชนชั้นนำจำนวนหนึ่งพยายามทำให้เกิดก็คือเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การอภิวัตน์ หรืออะไร

ก็ตามแต่ โอเค มันอาจจะมึปัญหาตัวเองภายในกลุ่มของคนที่คิด
อย่างนั้น แต่ถ้าหากว่าพัฒนาการของกลุ่มคนที่ทำการอภิวัฒน์นั้น
ถูกปล่อยให้ดำเนินไปโดยไม่มีการสะสมพระบารมีของสถาบันคู่ขนาน
ไปด้วยนั้น...

นั่นเราพูดเหมือนกับประเทศไทยอยู่บนอวกาศ ใครล่ะจะเป็นผู้
ปล่อยให้เป็นอย่างนั้นไปได้ คำว่าใครนะหมายถึงใคร...ใช่ไหม

ก็ทุกอย่างมันปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ที่พูดนี้หมายถึงว่าจะให้
ท่านละเว้นการทำหน้าที่กษัตริย์ที่ดี เพื่อที่จะให้กระบวนการอภิวัฒน์ดำเนิน
ไป...ความหมายคืออย่างนั้นหรือเปล่า

**ถามแบบไร้เดียงสาเลยก็คือ การสะสมพระบารมีของสถาบันกษัตริย์
ส่งผลอย่างไรต่อกระบวนการอภิวัฒน์ประชาธิปไตย**

อันนี้ไม่ไร้เดียงสาละ (หัวเราะ) คือถ้ากระบวนการอภิวัฒน์นั้น
มันอภิวัฒน์ไปสู่สิ่งที่ดีจริง ๆ พูดในแง่ทฤษฎีแล้วมันไม่น่าจะขัดแย้งกับ
กระบวนการสั่งสมพระบารมี มันดีคู่กันไปได้ เพราะมันเป็นสิ่งเดียวกัน
ถ้าหากเป็นการอภิวัฒน์ไปสู่สิ่งที่ดี

เช่น เราก็เคยเห็นความเปลี่ยนแปลงระยะหลังของท่านปรีดี
พนมยงค์ ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นผู้ใฝ่ดี มีความรักชาติบ้านเมืองจริง
และในระยะหลังๆ ยังมีแนวโน้มไปสู่ทางพุทธศาสนาอีกด้วย สัมพันธภาพ
ระหว่างท่านปรีดีกับกลุ่มชนชั้นกษัตริย์ในระยะหลังก็ค่อยๆ ไปได้ดีไม่น้อย
ทีเดียว ถ้าหากไม่เกิดเหตุปัจจัยจำนวนมหาศาลที่ทำให้ประเทศไทยไม่
สามารถอยู่บนอวกาศได้ นั่นก็คือกระบวนการของจักรวรรดินิยมอเมริกัน
ที่ต้องการที่จะเข้ามาแทนที่จักรวรรดินิยมอังกฤษและฝรั่งเศส การแทรกแซง
ของจีน เป็นสถานการณ์ภายนอกที่อุตสาหกรรมน้ำมันจนทำให้ประเทศไทย
ได้รับผลกระทบไปด้วย

ทั้งหมดนี้นำมาซึ่งการแย่งชิงอำนาจ และทำให้กระบวนการอภิวัฒน์
นำไปสู่ทิศทางที่ไม่ดี เช่น อภิวัฒน์เพื่อนำไปสู่อำนาจส่วนตัว ไม่ได้นำเอา

อำนาจนั้นไปสู่ประชาชนที่แท้จริง นำไปสู่เผด็จการ นำไปสู่การคอร์รัปชัน นำไปสู่การประพடுத்தที่ขัดต่อคุณธรรมศีลธรรม สิ่งเหล่านี้มันก็เลยต้องขัดแย้งกระทบกระทั่งกันไปโดยปริยาย แต่ว่าการกระทบกระทั่งนั้น เท่าที่มีข้อมูลความเป็นไปเป็นหลักเป็นฐานพอเชื่อถือได้ ก็ยังไม่เห็นร่องรอยใดๆ ที่จะสามารถสรุปได้ชัดเจนว่า กระบวนการสร้างพระบารมีนั้นเป็นไปเพื่อต้องการแทรกแซงหรือทำลายกระบวนการประชาธิปไตย ยังไม่มีอะไรปรากฏให้เห็นชัดเจนแม้แต่น้อย

ตรงกันข้าม กลับมีหลักฐานข้อพิสูจน์พอที่จะยืนยันได้ว่า กระบวนการสร้างพระบารมีโดยเฉพาะในช่วงหลังๆ นั้น มักจะเป็นไปในทางให้โอกาสและส่งเสริมต่อประชาธิปไตยด้วยซ้ำ เช่น ถ้าสถาบันกษัตริย์ต้องการที่จะแปรสภาพพระบารมีให้กลายเป็นพระราชอำนาจนำประเทศไทยกลับไปสู่ระบบที่กษัตริย์มีอำนาจมากขึ้นเรื่อยๆ ก็น่าจะทำได้ตั้งแต่ช่วง 14 ตุลาคม 2516 ไปเรียบร้อยแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องปล่อยให้มีการเมืองเข้ามาทำอะไรและทะเลวุ่นวายจนเกิด 6 ตุลาคม 2519 หรือในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ถ้าพระมหากษัตริย์ได้ใช้พระบารมีในการยุติเหตุการณ์ความวุ่นวาย แล้วก็ถือโอกาสที่จะแทรกแซงด้วยการแก้รัฐธรรมนูญ หรือทำให้รัฐธรรมนูญถวายเป็นอำนาจคืนให้แก่พระมหากษัตริย์ หรืออะไรต่างๆ เหล่านี้...ก็สามารถทำได้เสมอ

แต่ก็น่าแปลกใจว่าทำไมกรรมกษัตริย์ถึงเข้ามาในช่วงที่เกิดกบฏแล้วก็มักจะถอยในช่วงเวลาสั้นๆ เสมอไป โดยทำให้บุคคลที่ใกล้ชิดกับกษัตริย์นั้นโดนหาว่าเป็นมะเขือเผาบ้าง โดนหาว่าเป็นขมิ้นอ่อนบ้าง และทุกสิ่งทุกอย่างของกระบวนการทางประชาธิปไตยก็ดำเนินไป โดยที่ร่องรอยของพระมหากษัตริย์ที่มาเกี่ยวข้องกับการเมืองกลับไม่ได้ปรากฏ อย่างเช่นการแย่งชิงอำนาจของสีหนุ นั้นชัดเจนเลย ก็คือกษัตริย์ต้องการเข้ามาจริงๆ มีการติดต่อซีไอเอติดต่ออะไรต่อมิอะไร... แต่แปลก สิ่งเหล่านี้ไม่ปรากฏในประเทศเรา

โดยเงื่อนไขสถานการณ์ก็คงไม่เหมาะที่จะใช้อำนาจวิธีนั้นกระมังครับ
และนั่นหมายถึงฉลาด หรือว่าโง่ หรือไม่ดีล่ะ...

ธรรมะก็คือความฉลาดชนิดหนึ่ง ธรรมะไม่ใช่ความเชื่อไว้แต่เพียงสา
คนที่มีธรรมะไม่ได้หมายถึงคนเชื่อ ปัญญาอ่อน ไม่ใช่แบบนั้น (หัวเราะ)
ธรรมะหมายถึงความเข้าใจธรรมชาติที่ลึกซึ้งมากเพียงพอที่จะทำอะไร
ไม่ขัดกับหลักธรรมชาติ มิเช่นนั้นคำฉลาดๆ แบบว่า ฟ้ามียายุยาวนาน
ดินมีอายุยาวนาน จะเกิดได้ยังไง มันก็คือวิถีชีวิตของกษัตริย์นั่นเอง
นั่นล่ะที่ปรากฏในเล่าจื๊อ มันก็เป็นอย่างนั้น ถ้ามว่าเล่าจื๊อซ่อนพิษซ่อนคม
หรือเปล่า (หัวเราะ) มันก็ยากที่จะพูด หรือพระพุทธเจ้า...แหม เนียนเหลือเกิน
(หัวเราะ) พระเยซูก็เนียนจริงๆ เลยใช่ไหม ก็เหมือนกันทุกคนแหละ

พูดง่าย ๆ ว่าประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับดินแดนแห่งนี้ มันก็ต้อง
เป็นแบบนี้แหละ อย่าไปเอาหลักการ แนวคิด หรือรูปแบบฝรั่งมาเสีย
ทั้งหมด?

ประชาธิปไตยโดยหลักการพื้นฐานที่เหมาะสมกับทุกดินแดนเลย
ก็คือ ประชาธิปไตยที่ประชาชนมีธรรมะ นี่คือตอบแบบกำปั้นทุบดินเลยนะ
ประชาชนในสังคมใดๆ ไม่เห็นแก่ตัว สังคมนั้นๆ จะมีประชาธิปไตยที่
แท้จริงขึ้นมาได้ ประชาธิปไตยเหมาะสำหรับสังคมที่ประชาชนมีธรรมะ
มีวุฒิภาวะ มีความรู้หนังสือ และสิ่งสำคัญที่สุดต้องมีศีลธรรม

คำอธิบายแบบนี้นักประชาธิปไตยฟังแล้วคงไม่ค่อยสบอารมณ์นะ
ครับ เนื่องจากคนรุ่นก่อน ๆ ในประวัติศาสตร์เขาก็พูดกันมาอย่างนี้
ตลอด

เราจะลาก็ไปถึงรากเหง้าของคำว่าประชาธิปไตยอย่างที่คุณคิด
กันอยู่ใหม่ล่ะ

ประชาธิปไตยนั้นที่จริงที่บอกว่ามาจากกรีกอะไรต่างๆ มันก็มาจาก
สภาพธรรมชาติบังคับให้มันต้องเป็นประชาธิปไตย ไม่ใช่ประชาธิปไตย

แบบมีธรรมชาติ เพราะมันแย่งกัน รัฐโครินธ์ รัฐเอเธนส์ รัฐสปาร์ตา มันแย่งกัน จึงต้องรวมกันเป็นสหพันธ์ประชาธิปไตย เพราะทรัพยากรมันจำกัด แต่หลังจากมันอุดมสมบูรณ์ได้ที่ กรีกนั่นเองล่ะที่เปลี่ยนมาเป็นระบอบกษัตริย์ กรีกไปมองชาวเปอร์เซียด้วยความไม่เข้าใจว่า โอ้โฮ ทำไมถึงต้องหมอบราบกับกษัตริย์โดยไม่เข้าใจตะวันออก ก็จึงประณามพวกตะวันออกว่าระบบกษัตริย์นี่คือทาส แต่ท้ายที่สุดเมื่ออเล็กซานเดอร์ได้ยึดทุกสิ่งทุกอย่างหมด อเล็กซานเดอร์ก็กลายเป็นกษัตริย์ ต่อมาผู้สืบทอดอเล็กซานเดอร์ก็กลายเป็นกษัตริย์ไปที่ละองค์ ปโตเลมีที่ส่งไปยึดอียิปต์ก็กลายเป็นฟาโรห์ นั่นคือกรีก

ต่อมาก็โรม โรมก็มาจากการแย่งชิงทรัพยากรอะไรต่างๆ นี่แหละคือแคว้นละติอุมันมันยากเข็ญมาก แล้วเป็นทาสของพวกอีทรัสกันมาก่อน เมื่อเกิดขึ้นมาก็เอาละ เริ่มมีประชาธิปไตย พอสักพักหนึ่งก็เกิดออกัสตัส ซีซาร์ก็เป็นกษัตริย์ โทบีเรียส จักรพรรดิองค์ต่อมาก็เป็นกษัตริย์ แล้วเป็นกษัตริย์ยาวนาน (ลากเสียง) ไปจนถึงกรุงคอนสแตนติโนเปิล คือจักรพรรดิคอนสแตนติน

ความเป็นประชาธิปไตยกับความเป็นกษัตริย์นั้น ว่างไปแล้วมันไม่ได้เป็นเรื่องที่ขัดแย้งแตกต่างกันเลย ถ้านักประชาธิปไตยแล้ว มันก็เลวพอๆ กับกษัตริย์ที่เลว ถ้ากษัตริย์ดี ก็ดีพอๆ กับรัฐบุรุษประชาธิปไตยที่ดีนั่นเอง สิ่งเหล่านี้ไม่เคยเป็นเรื่องของความแตกต่างชนิดที่มันอยู่ร่วมกันไม่ได้ ไม่ใช่อย่างนั้น

จนกระทั่งมาถึงสมัยยุโรป รากเหง้าของประชาธิปไตยเกิดขึ้นพร้อมๆ กับทุนนิยมและสังคมนิยม เนื่องจากพวกฝรั่งในยุโรปนั้นตกอยู่ใต้การปกครองของฝ่ายศาสนานานาน เกิดการแย่งชิงอำนาจกันระหว่างพวกพระฝ่ายหนึ่ง กับพวกกษัตริย์ ปัญญาชน พ่อค้า อีกฝ่ายหนึ่ง จึงเกิดการพลิกทัศนคติจากเรื่องที่เขาเรียกว่าจินตนาการแบบเนรมิตสร้างพระเจ้าเนรมิตสร้างทุกสิ่งทุกอย่าง มาเป็นจินตนาการแบบวิทยาศาสตร์

ทุนนิยม สังคมนิยม ฟาสซิสต์ นาซี เกิดจากรากฐานเดียวกันนี้

ทั้งสิ้น เรียกว่าแบบตะวันตก ประชาธิปไตยก็คือประชาธิปไตยแบบตะวันตก
นั่นเอง และสิ่งเหล่านี้ก็ได้รับการแพร่มาสู่พวกเราซึ่งเป็นอาณานิคมของ
ตะวันตก ทำให้เรามองภาพประชาธิปไตยเป็นในแบบอย่างนี้ แบบที่กำลังว่า
นี่ว่ามันขัดกับกษัตริย์ ว่ามันขัดกับสิ่งอะไรต่างๆ ที่โบราณ หรือแม้กระทั่ง
มันขัดกับศาสนาด้วยซ้ำ หมายถึงรายละเอียดบางแนวคิดในกรอบ
ประชาธิปไตยนะ หรือสังคมนิยมมันขัดกับศาสนาอย่างอยู่ร่วมกันไม่ได้
เลย อย่างนี้เป็นต้น

มันจึงทำให้เราไม่ยอมรับความดี แต่เราไปยอมรับระบบที่คิดว่า
มันเป็นสิ่งที่ดี คิดว่ากษัตริย์เป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกับประชาธิปไตยไม่ได้ หรือ
ศาสนาอยู่ร่วมกับคอมมิวนิสต์ไม่ได้ ทั้งที่ว่าไปแล้ว พระที่เลวก็มี พระที่ดีก็มี
แต่เนื้อหาศานามันนำไปสู่ความดี ถ้าคอมมิวนิสต์เป็นสิ่งที่นำไปสู่ความดี
เป็นคอมมิวนิสต์ทางจิตวิญญาณด้วย ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ที่โดนครอบงำ
ว่าโลกนี้มาจากวัตถุที่ไม่มีพระเจ้า คอมมิวนิสต์ก็จะอยู่ร่วมกับศาสนาได้ด้วย
เหมือนกับที่พวกละตินอเมริกาปัจจุบันกำลังพยายามนำเอาสังคมนิยม
กับศาสนามาผสมผสานกัน หรือคนในประเทศไทยช่วงในระยะหลังๆ
ที่หาทางออกไม่เจอ ก็พยายามนำเอาสังคมนิยมกับธรรมะ มาผนวก
เป็นธรรมิกสังคมนิยมแบบท่านพุทธทาส มันก็อยู่ร่วมกันได้ กษัตริย์กับ
ประชาธิปไตยก็อยู่ร่วมกันได้ ถ้าหากทั้งสองสิ่งดำเนินไปสู่หนทางที่ดี
มันก็ไม่ได้อัดแย้งกัน สามารถจะใช้ประโยชน์ซึ่งกันและกันได้

แต่คราวนี้ ความคิดตะวันตกที่ครอบงำเราทำให้เรื่องของ
ประชาธิปไตยกลายเป็นเรื่องขัดแย้งกันกับหลายสิ่งหลายอย่าง เหมือน
กับสังคมนิยมขัดแย้งกับศาสนา การไม่ยอมรับสถาบันกษัตริย์ หรือ
การปฏิเสธกษัตริย์นั้นมันจึงกลายเป็นเหมือนกับว่าทำให้เกิดความเป็น
นักประชาธิปไตย ทั้งๆ ที่ดูแล้วไม่น่าจะเกี่ยวกัน

อย่างที่เราย้อนหลังไปว่า จริงๆ แล้วระบบกษัตริย์ในทางศาสนา
หรือทางตะวันออกมาจากประชาธิปไตยล้วนๆ เลย...แต่ถ้ากษัตริย์ที่ไม่ดี
นั้นล่ะ จะขัดกับทุกระบบ

คือทั้งหมดนี้เรากำลังพูดถึงกษัตริย์ที่เป็นตัวบุคคล ?

ใช่ๆ เป็นตัวบุคคล

แต่ในเมื่อทุกอย่างต้องเปลี่ยน ผู้คนเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน พระราชาเองก็อยู่ในกติกานี้ ขณะที่เราเองก็บอกว่าให้ความสำคัญกับคนดีมากกว่าระบบกลไกที่ดี แต่ถ้าหากสังคมไหนเปลี่ยนแล้วเจอพระราชาที่ไม่มีทศพิธราชธรรม กรณีแบบนี้จะอยู่กันต่ออย่างไร

ถึงวันนั้นสถาบันกษัตริย์ก็จบ ไม่ต้องทำอะไรเลย มันเป็นไปของมันเอง เมื่อใดก็ตามที่กษัตริย์ไม่ปฏิบัติในทศพิธราชธรรมตามครรลองของธรรมะ ภายใต้อำนาจใหม่อย่างนั้น...จบ ไม่จำเป็นจะต้องไปตรวจสอบกลไกอะไรให้เมื่อยเลย เราใช้แค่สามัญสำนึก เราก็อพซู้ๆ แล้ว

ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการปรับตัว จะต้องอยู่ในธรรมะให้ได้ เนื่องจากกษัตริย์ไม่มีอำนาจอะไรในมือที่จะทำให้ตัวเองอยู่ได้ ถ้าเป็นกษัตริย์ยุคก่อนถึงเวลาก็สู้กันแหลกกลาญ เพราะยังมีพระราชอำนาจทุกอย่าง แต่ปัจจุบันกษัตริย์มีอะไรเหลือล่ะนอกจากพระบารมี

และอำนาจทางสังคม?

อำนาจทางสังคมมาจากอะไรล่ะ มันไม่ใช่มาจากความดีหรอก ไม่ได้มาจากความชื่นชม ความอิมเมจของผู้คนที่มีต่อกษัตริย์อย่างนั้นหรือ ถ้าปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วกษัตริย์จะดำรงอยู่ได้ยังไง ถ้าสังคมไม่เอา สังคมไม่อิมเมจ

ตรงนี้มันเป็นไปโดยธรรมชาติของมัน ไม่จำเป็นจะต้องไปตำหนิเขียนกล่าวหาโจมตี นำเอาข้อมูลเท็จ หรือว่านำเอาความเกลียดชัง ซึ่งมันก็ไม่รู้เกิดจากอะไร...มันอาจจะเป็นความเกลียดที่ทำให้ตัวเองดูเท่ ความเกลียดที่ทำให้ตัวเองดูก้าวหน้า ซึ่งก็เป็นไปได้ล่ะที่คนจะแสดงอย่างนั้น แต่ก็ได้ไม่ได้เป็นสิ่งที่ปอสาระพอจะหยิบมาใช้เป็นเครื่องพิจารณาสักเท่าไร

คือไม่ต้องเป็นกษัตริย์หรอก ถ้าเป็นคนคนหนึ่งที่เขาดีอย่างท่าน

พุทธทาสนะ ท่านก็ไม่ได้เป็นกษัตริย์ แต่ใครไปตำหนิพุทธทาสอย่างพื้นันต์ (พ.ต.ต.อนันต์ เสนาจันทร์) ออกหนังสือว่าท่านพุทธทาสเป็นเดิยรถีย์ พื้นันต์ก็ลำบาก ถูกสังคมลงทัณฑ์ สุดท้ายก็ต้องตายด้วยอุบัติเหตุอย่าง น่าเห็นใจ ซึ่งท่านพุทธทาสท่านคงไม่ได้ไปทำอะไรพื้นันต์หรอก...

แต่มันก็มีกฎหมายหมิ่นฯ อยู่นะครับ

กฎหมายหมิ่นฯ นั้นมันก็...พูดยาก แต่ว่าโดยแนวโน้ม น่าจะค่อยๆ เบาลง ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป แต่จะว่าไปแล้ว กฎหมายหมิ่นฯ ของเรานั้น ดูจะรุนแรงน้อยกว่าการหลุดปากคำสตาลินหรือคำเหมาในสังคมจีน หลายเท่า (หัวเราะ) เพราะถ้าหากเราอยู่ในจีน บางที่เราไม่ได้คำเหมาด้วยซ้ำ เราแค่ชอบดนตรีนิดเดียว ก็โดนเรดการ์ดจับเอาไปเป็นเหยื่อเหมาเสียแล้ว... ไซ้ใหม่

ยุคสตาลิน เราเป็นนักวิทยาศาสตร์กำลังทำอะไรดี ๆ เลย แต่เรา เกิดไม่ค่อยเชื่อคำสั่งเท่าไร เราก็ตกเป็นเหยื่อสตาลินไปเสียแล้ว กฎหมาย หมิ่นฯ นั้นอย่างน้อยก็ยังไม่เบาว่าสิ่งเหล่านี้ แล้วก็เท่าที่ดูแนวโน้ม ก็ดูจะค่อยๆ มีการคลี่คลายมาตามลำดับ เพราะผู้จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์หรือสถาบันกษัตริย์หลายต่อหลายราย ก็ดูจะตระหนักว่าสิ่งเหล่านี้ อาจจะไม่ค่อยสอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่สักเท่าไร

กรณีที่ว่าความจงรักภักดีเป็นเครื่องมือห้าห้าศัตรูทางการเมืองล่ะ ครับ

ในการต่อสู้ทางการเมืองไทยนั้น ความจงรักภักดีไม่ใช่เป็นเพียง เครื่องมือชนิดเดียวที่ถูกนำมาใช้ทำลายกัน คำว่าคอมมิวนิสต์ยังถูกนำมาใช้ ทำลายซึ่งกันและกันบ่อยครั้ง คำว่าทุจริต คอร์รัปชัน หรือแม้กระทั่งดารานั้น ก็ยังถูกนำเอาคำว่าเกย์ หรือคำว่าไปคบหาใครมาทำลายกันเสมอ คือไม่ใช่ เป็นเพียงแต่เรื่องความจงรักภักดีเท่านั้น แต่ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะหยิบนำมา เป็นเครื่องมือใช้ทำลายล้างกันได้นะ มันหยิบมาใช้กันทั้งนั้น โดยเฉพาะใน

กลุ่มชนชั้นปกครองไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

เรื่องของความจงรักภักดีที่หยิบมาใช้เป็นเครื่องมือทำลายกันนั้น ก็อย่างที่ยกแล้วว่ากฎหมายหมิ่นชื่อนั้นอาจจะมีการพัฒนา และผู้ที่จงรักภักดีหลายคนก็เริ่มเห็นแล้วว่าไม่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่ แต่การที่จะหยุดเรื่องเหล่านี้ ที่จริงมันไม่ควรจะไปหยุดแค่เรื่องที่ว่าจะไปแก้กฎหมาย ต้องแก้จิตใจของผู้ที่ใช้สิ่งเหล่านี้มาทำลายกัน ซึ่งมันมีได้ทุกข้อหา

เราเองก่อนหน้าจะโดนข้อหาคอมมิวนิสต์ ก็โดนข้อหาซีไอเอ นี่... เครื่องมือทำลายทำให้เข้าวงการหนังสือพิมพ์ไม่ได้เลยตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปี (หัวเราะ) อะไรเหล่านี้มันสามารถหยิบมาได้เสมอ ถ้าเราเข้าใจภาพรวมอย่างนี้ เราก็อย่าถึงกับพุ่งเป้าไปว่าเฉพาะสิ่งเหล่านี้เลย แต่มันเป็นจิตใจของผู้คนในสังคมที่มันมุ่งร้ายต่อกันและกันสูงเสมอ โดยเฉพาะในวงการอำนาจ แต่เห็นด้วยว่าควรจะทำให้กฎหมายเหล่านี้ลดการถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ซึ่งก็ดูว่ามีกรทำอยู่นะ

ยังตั้งข้อสังเกตได้ไหมครับว่าช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา นั้น จะด้วยสภาพจิตใจผู้คน หรือจะด้วยช่องทางการแสดงความคิดเห็นที่มันเปิดกว้างมากขึ้นก็ตาม จึงดูเหมือนว่าตัวสถาบันพระมหากษัตริย์จะกลายเป็นเป้าในการวิพากษ์วิจารณ์ที่ค่อนข้างรุนแรง

ก็น่าจะเป็นอย่างนั้น

ถ้าเราตัดประเด็นเรื่องกระบวนการจัดตั้งทางการเมืองทิ้งไปนะครับ เราจะวิเคราะห์สภาพจิตและทัศนคติของผู้คนในสังคมเวลานี้ ที่แสดงออกตามช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างไร

ปัญหาคือเราตัดประเด็นการเมืองออกไปไม่ได้ (ตอบทันที) เรามองอะไรเป็นสัญญาณภาคไม่ได้ เพราะส่วนใหญ่แล้วมันมาจากการเมืองทั้งนั้น อากาการไม่พอใจข้างบนนั้นเป็นเรื่องปกติ เราเองตอนหนุ่มๆ เราก็รู้สึกว่สถาบันไม่ได้เป็นสิ่งที่จำเป็นเลย เราเองมีทัศนคติที่อาจจะออกใน

แง่ลบต่อสถาบันด้วยซ้ำ ไม่ใช่แค่เรานะ หลายต่อหลายคนก็มีความคิดนี้ แต่สิ่งเหล่านี้มันไม่ได้เป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อสังคมทั้งสังคม มันเป็นทัศนคติส่วนตัว ซึ่งใครๆ ก็มีได้ เขาอาจจะมึตอนนี้ พอโตขึ้นเขาอาจจะเปลี่ยนไปอะไรเหล่านี้ มันปกติมีมานานแล้ว แต่ตอนหลังการเมืองมันเข้าไปมีส่วนอย่างมาก

เราคงเคยได้ยินข่าวที่ผู้คนที่อยู่สวีเดน กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งเขาก็ตั้งองค์กรของเขาขึ้นมาเพื่อเล่นงานกษัตริย์โดยตรงไปตรงมาเปิดเผยข่าวเหล่านั้นมาเดี๋ยวมันก็เงียบหาย มาแล้วผู้คนที่ซุบซิบสนใจกันไปสักพักหนึ่งแล้วก็เงียบไป... มันก็เป็นปกติของสังคม

แต่ช่วงหลังนี้มันมาจากการเมืองมีส่วน จึงทำให้เรื่องราวเหล่านี้ถูกหยิบมาว่ากันอย่างเป็นระบบ เพราะฉะนั้นเราจะมองโดยแยกการเมืองออกไปไม่ได้

ทำไมกระบวนการทางการเมืองจึงทำงานได้ผล เพราะถ้าสังคมไม่ตอบสนองมันก็ไม่น่าจะได้ผล

หนึ่ง สังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย คนหันไปหาวัตถุ หันไปหาอะไรต่างๆ มากขึ้น อย่างที่สอง ฤทธิ์เดชการเมืองก็ไม่เบา ยุคอดีต ง่ายๆ การเมืองอย่างพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยทัศนคติลัทธิมาร์กซ์ มันก็ขัดกับเรื่องของสถาบันกษัตริย์อยู่แล้ว แต่ถึงแม้ว่าชาวลัทธิมาร์กซ์จะมีความรู้สึกอย่างนี้ แต่ด้วยอุดมการณ์อุดมคติที่ต้องการให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ต้องการให้ประชาชนอยู่ดีกินดี เขาก็ไม่คิดที่จะทำลายสิ่งนี้ ไม่คิดที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งที่ประชาชนยังเชื่อถือหรือศรัทธาอยู่ ซึ่งศรัทธานั้นจะถูกหรือผิด ไร้เหตุผลหรือมีเหตุผลก็แล้วแต่ แต่เขาจะไม่เผชิญหน้าโดยตรง

เฉกเช่นว่าการเมืองในยุคนี้มันปราศจากอุดมคติ มันไม่ได้มุ่งหมายที่จะให้ประชาชนกินดีอยู่ดี หรือไม่ได้มุ่งหมายที่จะทำให้สังคมไทยเป็นไปในทิศทางที่เจริญก้าวหน้า แต่มันมุ่งที่ความสะใจ การแก้แค้น การต่อรอง

ผลประโยชน์ และการโค่นล้มฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้ตัวเองได้ผลประโยชน์ มันจึงไม่มีกรอบจำกัดในการคิดว่าต้องเจอกับใคร ไม่สนใจว่าผู้คนที่เขารัก ศรัทธาเหล่านั้นเขาจะรู้สึกอย่างไร ไม่ต้องทำแนวร่วม กุศโลบายหน้าลูกเดียว การเผชิญหน้ามันจึงแรง

แต่ในความรักความศรัทธาที่ว่านั้น ก็มีผู้คนนอกวงจรอำนาจจำนวนหนึ่งที่เขาไม่มีความสงสัย เราควรมีท่าทีในการอยู่ร่วมอย่างไรกับคนกลุ่มหลัง อนุญาตให้เขาสงสัยได้หรือไม่ หรือต้องไล่ออกไปให้พ้นประเทศ

สงสัยได้...ไม่มีปัญหาเลย แต่จะจริงหรือเท็จนั้นละสำคัญ คือเราควรจะต้องตั้งข้อสงสัยบนพื้นฐานข้อเท็จจริง อย่างเป็นวิชาการ มีเหตุมีผล เช่น เราสามารถตั้งข้อสงสัยได้ว่ากรณีการสวรรคตของรัชกาลที่ 8 เกิดจากอะไร สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีสิทธิผูกขาดไหม เรื่องพวกนี้ควรตั้งข้อสงสัยได้ แต่มันควรเป็นไปด้วยเหตุด้วยผล ไม่ใช่เป็นไปด้วยความเกลียดชัง

ความเกลียดชังนะ ต่อให้ไม่เกี่ยวกับสถาบัน เอาแค่ต่อมนุษย์ด้วยกันเอง ต่อเพื่อนด้วยกัน หรือต่อพี่น้องด้วยกัน ก็ไม่น่าจะเป็นเรื่องถูกต้องอยู่แล้ว ยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์นั้นมันทำให้เกิดความมุงร้าย เพราะว่าความมุงร้ายนั้นทำให้ตัวเราเองมีสถานะ แต่ถ้าเราตั้งคำถามถึงสถาบันกษัตริย์ ถึงพฤติกรรมของพระบรมวงศานุวงศ์ด้วยเหตุด้วยผล ถือเป็นสิ่งที่ดีด้วยซ้ำ เพราะนั่นก็คือกระบวนการหนึ่งของการดำเนินไปตามทศพิธราชธรรม หรือที่เขาเรียกว่าราชประชาสมาสัย... คือความรู้สึกของผู้คนนั้นแหละจะเป็นตัวตรวจสอบกษัตริย์

กรณีดา ตอร์ปิโด ที่โดนไป 18 ปี ถือว่าเขาทำหน้าที่ตรวจสอบไหมครับ
นั่นเขาแรงนะ จากเทพที่เราฟัง...ในเว็บไซต์ก็มีให้โหลด โอ้โห...คือ
แกก่อนข้างจะไม่มีเหตุมีผล แกใส่แบบเต็มๆ ลืมเลย

ของแบบนี้เป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง อย่างเราเมื่อก่อนก็เคยถูกจองจำด้วยแนวความคิดแบบหนึ่ง แล้วส่วนใหญ่เราก็เรียนรู้เอง ด้วยประสบการณ์ ด้วยวัย...มันจะเรียนรู้เอง

ที่จริงแก่น่าสงสารนะ เราคิดว่าแกไม่ได้เป็นคนสลัดข้อบ่อนอะไรมากมายหรอก ตอนอยู่กับฝ่ายซ้ายเราเคยเจอคนแบบนี้เยอะ แต่ทำไงได้...

ที่ที่ชอบฝากผมให้ไปเตือนคนนั้นคนนี้ว่าคิดได้ พูดได้ วิจารณ์ได้ แต่อย่าโง่ ช่วยขยายความอีกครั้งได้ไหมครับ เพราะผมเองก็ไม่เคยมีโอกาสนทนาได้เตือนใคร

คือเราไม่มีขีดความสามารถมากพอถึงขั้นจะไปเปลี่ยนความคิดใครได้ เพราะเราก็ดูจากประสบการณ์ตัวเราเองว่า เวลาเราเปลี่ยนเราเปลี่ยนของเราเอง ไม่มีใครมานั่งพูดให้เราเปลี่ยนได้ เรามาจากการแกล้งมาจากวิถีชีวิต เพราะฉะนั้น เราก็ไม่กล้าที่จะไปละเมิดความคิดของผู้อื่นอย่างมากเราก็ได้แต่บอกเขาเพียงอย่างเดียวว่า เขาคิดอะไรก็แล้วแต่ขอให้หนึ่งให้คิดเพื่อสังคมโดยบริสุทธิ์ใจจริง ๆ สอง คิดให้ฉลาด - เท่านั้นเอง

แต่ก็ต้องยอมรับว่าหลายคนหลายกลุ่มที่อยู่ในขบวนการเหล่านี้เอาเข้าจริง ๆ ต้องบอกเลยว่ามันไม่บริสุทธิ์ใจต่อมวลชนจริง ๆ ไม่รักมวลชน...เอาง่าย ๆ ที่เรายอมรับไม่ได้เลยคือ ไม่มีน้ำใจ ซึ่งมนุษย์นั้นถ้าขาดพื้นฐานตรงนี้แล้วไม่ต้องพูดถึงแนวคิดอื่น จะไปอ้างลัทธิมาร์กซ์ เลนินก็ไม่มีเวิร์คแล้ว ถ้าเรายังเห็นแก่ตัวไม่รักเพื่อนรักฝูงรักชีวิตผู้อื่นก็แย่แล้ว

ดูหลายคนที่อยู่ในข่ายนี้ก็เป็นคนชื่อ ๆ นะครับ อย่างอาจารย์สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ ก็ดูแก็เป็นคนจิตใจดี เพียงแต่อาจมีจุดยืนความคิดที่ขัดแย้งกับคนในสังคม กรณีแบบนี้ เราควรจะทำอย่างไร จะปล่อยพวกเขาไปอย่างนี้เฉย ๆ ...

คำถามนี้เกินขีดความสามารถของเรา เราก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไรได้คนที่สามารถช่วยหรือไม่ช่วยเขาได้ก็คือรัฐบาลคืออภิสิทธิ์ ซึ่งเราก็ไม่เคย

ล้มผัสเลย (หัวเราะ)

อย่างยืมนี้ก็เคยเป็นลูกน้องเก่า ถ้ามว่าเรารักใหม่ เรารัก เขาเป็นคนนิสัยดี เป็นคนซื่อสัตย์ อย่างมากที่สุดที่เราทำได้ก็คือไม่ตาเขา ถึงแม้บางครั้งเขาอาจจะพูดอะไรที่เรารู้สึกว่า แหม...สุชาชัย ทำไมมันที่อย่างนั้น เราก็พยายามจะเฉยๆ หรืออย่างอาจารย์นิธิ ถึงแม้ในระยะหลัง หลายอย่างที่แกเขียนจะทุเยอะ บางครั้งก็วนไปวนมา หรือไม่ถูกจริตเรา แต่เราก็ก๊อว่า คุณประโยชน์ที่เขาได้ทำให้กับสังคมมันมีเยอะ ก็พยายามจะไม่แต่ต้องพยายามที่จะยกย่องแบบเดิม สำหรับเราก็ก๊อทำได้เท่านี้

พูดง่าย ๆ ถ้าเราไม่เกลียดเขาด้วยเหตุที่เขาคิดอย่างนี้ อันนี้เราก็ก๊อรู้สึกว่าน่าจะพอแล้ว ก็พยายามทำเท่าที่ทำได้ แต่เราจะไม่กล้าไปเตือนเขารู้สึกว่ามันเกินขีดที่จะไปเตือนแล้ว และเขาเองก็คงไม่เชื่อว่าสิ่งที่เราเตือนจะถูก แต่เมื่อเขากล้าที่จะทำอย่างนั้น ถ้าเขากล้าจริงนะ ก็ต้องพร้อมที่จะจ่าย เช่นที่เราเองก็เคยจ่ายมาแล้ว...ก็อาจจะให้กำลังใจว่า ถ้าคิดว่าถูกจริง บริสุทธิใจจริง ก็ทำต่อไปด้วยความกล้าหาญเถิด แต่ด้วยความบริสุทธิ์ใจนะ และทำให้ฉลาดหน่อย อย่าให้มันสะปะสะปะจนเข้าแข่งเข้าขาใครเขาอย่าง

เรื่องพวกนี้เราไม่สามารถใช้ทำที่ชื่อ ๆ หรือวิพากษ์วิจารณ์ด้วยอาการทะเล่อทะล่า ว่ากันดิบ ๆ เท่าที่ตามองเห็นไม่ได้เลย?

อะไรก็ตามที่เกี่ยวกับความศรัทธา เราจะไปว่ากันชื่อ ๆ ก็ลำบากทั้งนั้น ไม่ต้องพระมหากษัตริย์ไทยหรอก ลองเอาพระนะปี่มัมหมัดขึ้นปกหนังสือสิ อันนั้นจะหนักยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์หลายพันหลายร้อยเท่า... ฟังเลย

ยกตัวอย่างนิยายเรื่องพระนะปี่มัมหมัดศรัทธาไปเที่ยวซาเล็มแล้วขึ้นสวรรค์ไปพบพระเจ้านั่น เขาจะเชื่ออย่างไรของเขาก็ตาม ซึ่งถ้าแบบเหตุผลนิยม ก็...โอ้ย... เป็นไปไม่ได้ หลอกแน่นอน แต่มันนำไปสู่สิ่งที่ดีใหม่ละ ทำให้อย่างน้อยชนเผ่าเบดูอิน ทวาเร็ด ชนเผ่าที่มีนกระจัดกระจายแยกกัน เป็นก๊กเป็นเหล่า สंहารฆ่ากัน รวมกันมาเป็นอาหรับ ล้มล้างความเชื่อใน

เรื่องของการฆ่าผู้ชายัญญากลายเป็นความเชื่อในทางศีลธรรม เกิดความเชื่อในทางสัญลักษณ์ ไม่ได้นำเอาเทวรูปอะไรมากราบไหว้บูชาเหมือนเก่า มันไม่ใช่ความเชื่อไม่เชื่อ เรียกว่าความมีวุฒิภาวะมากกว่า อย่าไปว่าชื่อเลย ชื่อมันฟังเหมือนปัญญาอ่อน (หัวเราะ) คือเรามีวุฒิภาวะมากพอที่จะเคารพความเชื่อของผู้อื่นหรือเปล่า นั่นไม่ใช่ประชาธิปไตยหรือ

พูดตรง ๆ อย่างนี้ได้ไหมครับว่า ทุกวันนี้ที่ไม่ได้ให้ค่าให้ราคาอะไรกับสิ่งที่เรียกว่าประชาธิปไตยนักหรือ

น่าจะเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่มองว่ามันเลวร้ายนะ แต่มันก็เป็นวิธีการปกครองชนิดหนึ่ง ต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เป็นปัจจัยด้วย มันถึงจะเวิร์ค อย่างที่บอกไง ท่านพุทธทาสบอกว่าประชาธิปไตยต้องใช้กับประชาชนที่มีธรรมะเท่านั้น หรือคนอินเดียก็เพิ่งได้ข้อสรุปว่า ประชาธิปไตยจะเวิร์คต่อเมื่อ หนึ่ง ผู้คนจะต้องรู้หนังสือ สอง มีความสนใจในการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอยากมีส่วนร่วม และสาม สำคัญที่สุดต้องมีศีลธรรม มิเช่นนั้นประชาธิปไตยจะเป็นเครื่องมือในการหลอกลวงที่เลวร้ายที่สุด

ที่เราพูดเหมือนกับไม่ให้ความสำคัญกับประชาธิปไตย เพราะรู้สึกว่าผู้คนที่โดนครอบงำด้วยความคิดตะวันตกนั้น มักมองว่าประชาธิปไตยเป็นอะไรที่กินก็ได้ทำก็ได้ คือดีโดยตัวของมันเอง ซึ่งจริงๆ แล้ว มันเลวร้ายจนถึงขีดสุดได้ด้วยเหมือนกันนะ ประชาธิปไตยที่ล้มเหลวมีมหาศาล

การที่เราจะนำพาผู้คนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีการศึกษา มีศีลธรรม รู้จักคิดถึงผู้อื่น เอาธุระกับสังคมนั้น โลกมันมีระบบการปกครองแบบอื่นอีกหรือครับที่จะพาผู้คนไปสู่สิ่งที่เราพูด ๆ มา

มี...กำลังเกิดอยู่นี่ไง ก็ตามทฤษฎีโลกล่มสลายนี้ไง ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงแบบจับปล้นกันที่ มันเหมือนเกิดสึนามิแล้วคนเปลี่ยนใจ ความคิดเราเป็นอย่างนั้น เราเชื่อว่าโลกจะพังไปถึงจุดที่จิตใจผู้คนเติบโตขึ้น มันอยู่อย่างนี้ไม่ได้แล้ว คล้าย ๆ อย่างนั้น

สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ มีที่เพิ่งเขียนให้ way เรื่อง ยุคสัต์ถันตรงกับ คือเมื่อคนมันเชื่อมจมองเห็นกันและกันเป็นเนื้อ เป็นมิตส์ญูไม่คิดว่าเป็น พ่อเป็นแม่เป็นพี่เป็นน้องเป็นครูบาอาจารย์ ต่างก็ถือศาสตราอันคมกริบอยู่ในมือ และฆ่ากันสำคัญว่าเป็นเนื้อ ยุคนี้เขาว่าเกิดใน 7 วัน ก็คือสัต์ถันตรงกับ หลังจากนั้นเมื่อมันผ่านไป ผู้เหลือรอดที่หนีไปหลบอยู่ในป่าในเขาก็จะเกิดความรู้สึกว่าไม่อยากให้ใครฆ่าเรา และไม่อยากให้เราฆ่าใคร ก็จึงตั้งปณิธานอันดับแรกเลยคือ ต้องปาณาติปาตา ต้องไม่ฆ่าผู้อื่น ที่นี้มันก็เกิด ทำให้จิตใจเราดีขึ้นมา

ก็เหมือนกัน โลกปัจจุบันนี้ก็อยู่ในสภาพอย่างนี้ ที่จะนำไปสู่จิตสำนึกใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องไปผลิตธงผืนใหม่ ไม่จำเป็นต้องหาทฤษฎี มาร์กซิสต์ เลนินเลย มันจะเกิดของมันไปเอง เกิดระบบเศรษฐกิจแบบที่ไม่ต้องเรียกว่าสังคมนิยมหรือทุนนิยม จะเกิดระบบเศรษฐกิจเฉพาะเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของมัน เกิดระบบการเมืองใหม่ๆ อันนี้เป็นความเชื่อของเราละ

อย่างพวกฝ่ายซ้าย พวกหนุ่มๆ ถามว่าแล้วจะเอาทฤษฎีอะไร แล้วก็ไม่ต้องสร้าง ปล่อยให้มันเป็นไปเอง ไม่ต้องมาคิดแบบมาร์กซิสต์ ว่าระบบทุนจะต้องอย่างนั้น จัดตั้งองค์กรเศรษฐกิจอย่างนี้ บางทีอาจจะไม่ต้องมีสถาบันทางเศรษฐกิจที่ใหญ่โตอะไรเลยก็ได้ อาจจะอยู่เป็นอนุเล็กๆ ของมันก็เป็นไปได้ แต่มันจะเกิดจิตสำนึกซึ่งในปัจจุบันมันก็เกิดขึ้นเยอะแล้ว เช่น กลุ่มไม่ล่าวาพมันก็เกิดจากประกายเล็กๆ เหล่านี้ เพียงแต่ว่ามันยังไม่เข้มข้น เพราะวาโลกยังไม่กดตันถึงที่สุด แต่เมื่อไหร่ถ้าสภาพอากาศรุนแรงอย่างร้ายกาจ ตอนนั้นล่ะมันก็จะเกิดขึ้นมาเอง หรือเกิดภาพเหตุการณ์แบบ The Age of Consequences ที่มีการประชุมของนักวิทยาศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ นักอะไรต่างๆ แม้กระทั่งกวี และนักวรรณกรรมยังเข้าไปประชุมระดับโลกด้วย

คนพวกนี้ใช้เวลาประมาณ 2 ปี วาด scenario วาดภาพอากาศร้อนขึ้นเท่านี้องศา โลกจะเป็นยังไงบ้าง แล้วภาพนี้สยดสยองจับหาย ภายได้

ความสยดสยองเหล่านั้น ภายใต้ลัทธิชาตินิยม และลึกลงไปถึงลัทธิท้องถิ่นนิยม การแย่งน้ำ การห้ามให้หมู่บ้านอื่นข้ามมาหมู่บ้านอื่น การห้ามให้ศาสนาอื่นเข้ามาในพรมแดนศาสนาอื่น จังหวะนั้นมันก็จะเสื่อมจนกระทั่งกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งก็จะเกิดจิตใจสากลขึ้นมา

ย้อนกลับไปเมื่อครั้งที่พูดถึงวัยหนุ่มว่าถูกจองจำด้วยกรอบความคิดบางอย่าง กรอบที่ว่านั้นคืออะไรครับ

ก็ไม่ได้มีความคิดอะไรจริงจัง คิดแต่ว่าฝ่ายก้าวหน้าต้องขบถ ต้องต่อต้านสังคม ล้มล้างสถาบัน...เกินไปเรื่อย ไม่มีอะไร

ในความแค้นของฝ่ายก้าวหน้า มีอะไรที่เป็นปัญหาบ้างครับ

อาจจะพูดรวมๆ ได้ว่า เป็นทัศนคติแบบตะวันตกที่อยู่ในรูปการศึกษา มันคือการศึกษาในห้องเรียนเลยนะ การศึกษาสภาพแวดล้อมในสังคม เช่น รุ่นพ่อแม่เรา ความเชื่อเรื่องตายแล้วสูญเริ่มเกิดแล้ว พอจะเข้าใจไหม ซึ่งถ้าไปเทียบกับรุ่นปู่เรานั้น เขาไม่คิดว่าตายแล้วสูญ แต่จะเชื่อถึงการมีโลกนี้โลกหน้า เชื่อในเรื่องสวรรค์นรก แต่พอมารุ่นพ่อรุ่นแม่เห็นได้ชัด...จำได้ว่ารุ่นแม่ นั้นเคยมีหมอศาสนาของคริสต์เข้ามาเผยแพร่ศาสนา แม่ไม่เชื่อเลยเรื่องพระเยซู เรื่องตายแล้วฟื้น อะไรแบบนั้น

พอมารุ่นเรายังหนักเข้าไปใหญ่ ความคิดที่ว่ามนุษย์มีชีวิตเดียวเกิดมาแล้วก็ตาย มันมีอยู่ในกรอบความคิดของเรา ยิ่งโตขึ้นมาเป็นวัยรุ่นเราก็โตมาจากวรรณกรรมตะวันตก โตมาจากหนังสือวิทยาศาสตร์ที่สอนเรา เรื่องสิ่งมีชีวิตที่พัฒนามาจากอะมีบา บัคทีเรีย อะไรเหล่านี้มาเรื่อย พอมาเจอวรรณกรรมเรื่องสั้นต่างๆ ที่เราชอบ หลงใหล มันก็มาจากตะวันตกทั้งสิ้น เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้น คิดขึ้นมาใหม่ วรรณคดีก็เลยกลายเป็นเชยไปเลย ถ้าไม่สนใจจริงๆ ก็แทบไม่อยู่ในความรับรู้เราเลย นอกจากการเรียนในห้องเรียน วรรณคดีเก่าๆ ที่จะมีการพูดถึงเรื่องสวรรค์นรก ยักษ์มาร จินตนาการเหล่านี้ มันหายไปหมด

ยิ่งพอโตขึ้นมามันก็อยู่ในกลุ่มพวกเหล่านี้แหละ ความคิดแบบ
กามูส ความคิดแบบชาร์ต ความคิดแบบคาฟกา อย่างตอนนั้นอยู่ ม.ศ. 4
ผดุงศิษย์ ได้เห็นคาฟกา ก็...โอ้ย...มันแปลก (หัวเราะ) สิ่งเหล่านี้มันก็
ครอบงำทำให้เรารู้สึกว่าโลกใบนี้เหมือนกับโลกแบบที่เดวิด ซี. คอร์ทเน เขียน
ก็คือว่าจักรวาลนี้ไม่มีอะไร เป็นแค่วัตถุที่ลอยแท่งเต็ง มนุษย์เป็นเพียงสัตว์
ชนิดหนึ่งที่จะต้องต่อสู้ เอาชนะความเหงาโดดเดี่ยวโดยการแสวงหาความ
อึดอ้อมทางวัตถุอะไรเหล่านี้ ความคิดบางความคิดอย่างนั้นทำให้เกิดการ
กบฏต่อสังคม ความรู้สึกไม่พอใจต่อโลก ไม่พอใจต่อทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งก็เป็น
ความคิดแบบเดียวกับพวกฝรั่ง แบบเดียวกับยุคซีกส์ตีส์ หรือพวกยุคก่อน
หน้าซีกส์ตีส์ หรือยุคฟอมดอะไรต่างๆ ที่เคยคิดมา

สรุปความรู้สึกก็คือว่า โลกมันกลายเป็นวัตถุไปแล้ว โลกถูกครอบงำ
ด้วยความคิดลัทธิเหตุผลนิยม ทุกสิ่งทุกอย่างมันเป็นเหตุเป็นผลหมด ความ
รู้สึกกบฏแบบนี้มันก็ออกมาในงานวรรณกรรม จะต้องแสดงตัวให้แรงเข้าไป
กบฏต่อทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างเช่นการเขียนเรื่อง 'มาตุฆาต' อันเป็นสัญลักษณ์
ว่ามันเป็นระบบเก่าต้องลบล้างมันไปให้ได้ เราโตมาแบบนั้น ซึ่งความคิดนี้
มาจากไหน ก็มาจากตะวันตก มาจากความรู้สึกของพวกตะวันตกที่แยก
ศาสนาออกจากรัฐ ซึ่งตะวันตกยุคก่อนเขาก็ไม่ได้เป็นแบบยุคนี้ แต่หลังจาก
ที่เขาโค่นล้มพวกศาสนจักรลงไป เพื่อแย่งชิงอำนาจกลับมาให้อยู่ในมือของ
กษัตริย์ พ่อค้า หรือพระราชธรรมดา เขาก็ปลุกความคิดนี้ขึ้นมา ความคิดนี้
มันก็มาครอบงำโลก มาเป็นชั้นๆ ครอบงำยุโรป แล้วก็มาครอบงำโลก แล้ว
ก็มาครอบงำตัวเรา ทำให้เราก็บอกว่า...อยู่ในกรอบความคิดแบบนี้

ผู้ที่ให้คำนิยามกรอบความคิดนี้ได้เห็นภาพที่สุด รู้สึกจะเป็นคุณ
สมัคร บุรวาส ที่เคยพูดว่าปรัชญาตะวันตกนั้นมันเหมือนกับคนตาบอด
พยายามลากคนตาดีเข้าไปปล้ำในถ้ำที่มีดจ...นั่นแหละคือความคิดนี้

กรอบความคิดนี้ส่งผลต่อทิศทางการเมืองอย่างไร

เราก็คิดการเมืองแบบตะวันตกไง มองเสรีภาพว่ามันเป็นอิสระทาง

ร่างกาย อยากจะสละโซ่ตรวนทุกชนิดลงไป โดยไม่ได้มองเห็นเรื่องเสรีภาพทางจิตวิญญาณ ซึ่งมันมีอยู่ในตะวันออกมานานแล้ว

ตะวันออกนั้นจะมองเรื่องเสรีภาพทางจิตวิญญาณสูงสุด ยอมแลกแม้กระทั่งการเสียเสรีภาพทางร่างกายเพื่อเสรีภาพทางจิตวิญญาณ เป็นต้น ซึ่งทางตะวันตกไม่รู้จักเสรีภาพทางจิตวิญญาณ แต่จะมองว่าเสรีภาพทางร่างกายนี้แหละคือสิ่งสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้นทำอะไรได้เสรี ทำอะไรก็ตามตามที่ใจคุณปรารถนา นั่นแหละคือสิ่งที่ถูกต้องแล้ว แม้กระทั่งบาป ความกระหายในเรื่องเพศ เรื่องความโลภ ก็ยังเป็นเสรีภาพชนิดหนึ่ง ฝรั่งเศสจะคิดแบบนั้น ขณะที่ตะวันออกมองว่า คุณจะต้องควบคุมตัวของตนเอง ตั้งแต่คุณเป็นเด็กนั้นคุณจะต้องโดนสอนให้อดทนอดกลั้น คุณจะต้องไม่ประพฤติตามความต้องการทางร่างกายของคุณอย่างเดียว หัวคุณก็ร้องแวกๆ ไม่ได้ อะไรเหล่านี้ ก็เพื่อมุ่งไปสู่การได้มาซึ่งเสรีภาพทางจิตใจ ความสงบ ความสบาย ความเป็นอิสระ นั่นคือคนละทิศละทางกัน

พอเราผ่านประสบการณ์มองเห็นถึงความล้มเหลวของแนวความคิดตะวันตกบ่อยครั้งเข้า ตั้งแต่ทุนนิยม มาถึงสังคมนิยม มันไม่มีทางออกหมดเลย ก็ทำให้เริ่มเข้าไปสัมผัสความคิดตะวันออก นั่นล่ะ ก็เป็นเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ เอ้อ...ก็มองสถาบัน หรือแม้กระทั่งไม่ใช่สถาบัน แม้กระทั่งวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของสังคมนิยมในอดีต มองแม้กระทั่งวรรณกรรมเก่าๆ ที่เซย์ไปแล้วของพวกอินเดีย อย่างที่บอกว่ามองเวตาลอย่างที่ไม่ได้อ่านอย่างตอนที่เป็นนักเรียนแล้ว อ่านไปอีกแบบแล้ว มองกามนิธ-วาสิฏฐี ไม่ใช่แค่เรื่องความรักแล้ว แต่มองไปถึงอีกเรื่อง มันก็เลยทำให้หลุดไปจากกรอบอันนี้

คนหนุ่มคนสาวที่ยังไม่เคยผ่านประสบการณ์ตรง สามารถเรียนรู้เรื่องพวกนี้ได้ไหมครับ หรือต้องรอให้แก่เสียก่อน

เป็นเรื่องของวัย เป็นเรื่องของชะตา และเป็นเรื่องของกรรม สิ่งเหล่านี้มันต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง ยากที่จะไปบอกเขาว่าอันนี้มันผิด มันยาก

ตัวเราเองก็ยังไม่คิดว่าเราผิดเมื่อตอนเล็กๆ...ใช่ไหม อย่างเมื่อก่อนเรากบฏ ต่อห้องเรียน กบฏต่อครู ้วยหนึ่งถ้าเราแกล้งครูได้ รู้สึกเท่จับหาย แต่พอ ตอนแก่...เคยมีประสบการณ์แบบนี้บ้างหรือเปล่า อย่างที่เราเขียนในเรื่องสั้น เรื่อง 'จุดเปลี่ยน' มันเกิดจากการมานั่งคิด...ไอ้หาเอ๊ย ฎูไม่น่าไปแกล้งแกล้ย แม่งบาปจับหาย (หัวเราะ)

แต่ความรู้สึกแบบนี้มันจะไปบอกตอนนั้นไม่ได้หรอก ขึ้นไปบอก ว่ามันถูกหรือมันผิด ก็คงไม่มีใครฟัง ต้องปล่อยให้เขาพัฒนาขึ้นมาเอง เพียงแต่เรามีความเชื่อส่วนตัวว่า ทำยที่สุดพวกเขาาก็จะเหมือนเรา เราค่อนข้างเชื่อเพราะตอนเด็ก ๆ คิดว่าเราน่าจะแรงกว่าพวกนี้มาหลายเท่า เลย เราจึงพยายามไม่ไปโต้ตอบหรือด่าว่าเขา ด้วยความเชื่อว่าทำยที่สุด เขาก็จะเหมือนเรานี่แหละ

แต่มีข้อยกเว้นอย่างหนึ่งคือ เราต้องไม่คิดอยากจะเป็นหัวหน้าเด็ก เอ...สำหรับคนแก่เรื่องนี้สำคัญนะ คนแก่บางคนกลัวจะสูญเสียสถานะ เคยมีเด็กเคาะพยกย่อง...ก็ยอมเป็นเด็กไปด้วย ยังจมอยู่กับกรอบความคิด แบบนี้อยู่เพื่อที่จะได้สถานะ ซึ่งถ้าเป็นเรา เราไม่เอา

ทำไมพีถึงย่ำแล้วย่ำอีกว่าไม่ควรมีใครต้องตายเพราะประชาธิปไตย อีก อะไรทำให้สิ่งประดิษฐ์ชนิดนี้ไม่มีทางเหมาะกับสังคมไทย

คือสรุปว่าประชาธิปไตยมันไม่ได้ขัดอะไร และมันก็ได้เป็น สิ่งเลวร้าย เพียงแต่มันเหมาะสำหรับสังคมที่คนมันดี คนมีวุฒิภาวะ ถ้าอย่างนี้ประชาธิปไตยเวิร์คแน่ แต่ถ้าผู้คนส่วนใหญ่มันชั่วล่ะ คิดดูง่าย ๆ ถ้าเราไปใช้ระบอบประชาธิปไตยในรกละ มันจะยังงั โหวตทุกที่ทยมบาล แพ้ทุกที่ (หัวเราะ)

คำว่าระบบการเมืองใด ๆ นั้นสำหรับเราถือว่าเป็นเรื่อง silly คือเราไม่ใช่พวก...ไอ้โห...แบบที่เขายกย่องกันนะ แบบที่...ไอ้ย...เพื่อ ประชาธิปไตย...เราไม่ใช่แบบนั้น เพราะบรรดานักวิชาการหรือพวกที่เชิดชู ประชาธิปไตยเตี้ยวนี้แหละ พวกนี้เดิมทีร้ายยิ่งกว่าเราหลายเท่า (หัวเราะ) มัน

ใช้ประชาธิปไตยรวมศูนย์ แล้วพวกนี้แหละเป็นพวกที่กำราบเสรีภาพและประชาธิปไตยอย่างแรง ใครก็ตามที่เพียงแค่สูบบุหรี่ มันยังอัดเราเลย หรือว่าเราพูดตกในขณะที่ตั้งกำลังซีเรียสนั้น แมง...จะเอาตาย (หัวเราะ) นี่แหละพวกนี้คือพวกประชาธิปไตย พวกนี้แหละที่ออกมาพูดเรื่องเสรีภาพเรื่องประชาธิปไตย ซึ่งเราไม่ค่อยชอบ

เรามองประชาธิปไตย สังคมนิยม หรือแม้กระทั่งระบบเผด็จการ เป็นเพียงกรรมวิธีชนิดหนึ่งเท่านั้นเอง ภายใต้สภาพใดสภาพหนึ่ง สามารถใช้ให้มันเหมาะสมตามสภาพนั้นได้เสมอ ถ้าทุกอย่างไปอยู่ในนรก เผด็จการอาจจะดี...ใช่ไหม แต่ถ้าผู้คนมีวุฒิภาวะ ไม่ต้องเรียกว่ามีการศึกษาดีอะไร แค่เขาใฝ่ดีเขามีธรรมะ อย่างเช่นในยุคพุทธกาล นั่นก็ประชาธิปไตย ประชาธิปไตยในหมู่สงฆ์ นั่นละประชาธิปไตยแท้ของพระพุทธเจ้า ก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องเมื่อผู้คนเขาเจริญสติ สติเขามี ก็ใช้ประชาธิปไตยได้ สังคมนิยมหลายอย่างก็เหมาะสม โดยเฉพาะที่ว่าสังคมที่มันตัวใครตัวมันมากเกินไป ก็คือเผด็จการรูปแบบหนึ่ง แต่ก็อ่อนกว่าเผด็จการเบ็ดเสร็จที่จะใช้สถาบันทางสังคมเป็นตัวควบคุมความต้องการของคนให้เห็นแก่ส่วนร่วมหรือเห็นแก่สังคมมากขึ้น

สำหรับเราแล้ว เมื่อระบบเป็นเพียงกรรมวิธีหรือเครื่องมือของสังคมในแต่ละยุคสมัย มันจึงเปลี่ยนได้ แก้ไขได้ ไม่เป็นนิรันดร์กาล ขึ้นอยู่กับกาล สถานที่ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เป็นอกาลิก และจำเป็นต้องเปลี่ยนไปอยู่เรื่อยๆ ด้วยเหตุนี้เราจึงไม่ค่อยเห็นด้วยต่อการบอกว่า ต้องตายเพื่อประชาธิปไตย หรือต้องประชาธิปไตยเต็มที่ โดยเฉพาะถ้าผู้ที่กระทำเรื่องเหล่านี้เดิมทีก็ไม่ได้เป็นนักประชาธิปไตยใดๆ เลย ส่วนใหญ่ก็เป็นคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น ซึ่งคอมมิวนิสต์มันก็คือประชาธิปไตยรวมศูนย์ สุดยอดเผด็จการ

อย่างพิชิต (พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์) เราอ่านแล้วก็ไอ้โ...ตายห้าเอี้ย...(หัวเราะ) มาเขียนอย่างนี้ได้ยังไงวะ ยุคก่อนมันก็ร่วมกันเพื่อโค่นล้มประชาธิปไตย (หัวเราะ) อย่างนี้เป็นต้น

พูดง่าย ๆ หลักคิดของที่อยู่ที่การขับเคลื่อนระดับประคองให้สังคมไปรอด ไม่ได้ไปขึ้นอยู่กับว่าต้องสังกัดระบอบใด...

เราจะคิดออกมาในทางเผด็จการมากกว่า ก็ไปอยู่กับคอมมิวนิสต์นะ เผด็จการแท้ ๆ เราไม่ได้ปฏิเสธวิธีประชาธิปไตยรวมศูนย์ แต่ว่ามันอาจจะเหมาะในบางช่วง ตอนนั้นเราคิดว่ามันควรที่จะใช้วิธีคอมมิวนิสต์ ดูอย่างรัฐประหาร ทหารก็ไม่ได้คิดว่าจะให้ประชาธิปไตยอะไร เรามันหนักไปทางยังเติร์ก ไม่ใช่พวกทหารประชาธิปไตย มีอย่างเดียว... ยึดอำนาจ ยึดได้แล้ว จะทำยังไง ก็ใช้อำนาจให้ตี ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่ผิด แต่เราก็คิดอย่างนั้นจริงๆ เราไม่ได้เป็นพวกนักประชาธิปไตยจำ

ตอนที่เข้าไปมีส่วนวางแผนยึดอำนาจก็ไม่ได้คิดว่ารัฐประหารเป็นเรื่องอำนาจนอกระบบ?

ส่วนใหญ่มันนอกระบบทั้งนั้น ประชาธิปไตยก็มาจากนอกระบบ ปฏิวัติฝรั่งเศสที่ชนชั้นชนกษัตริย์ชนา มันไม่ใช่การปฏิวัติหรือ คืออำนาจนอกระบบทั้งสิ้น ที่บอกว่าเสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ ถ้าตามประวัติศาสตร์นะ ไม่ใช่แค่วาทกรรม ในบันทึกทางประวัติศาสตร์มันคือคำหลอกลวง มันคือ conspiracy แผนสมคบคิดอันหนึ่ง ปฏิวัติฝรั่งเศสนั้นไม่ได้มาจากเพียงแต่คนคิดฝันเพียงอย่างเดียว แต่มาจากการวางแผนสมคบคิด เสรีภาพมีจริงหรือเปล่าละ ในทางที่เขาเรียกหากัน มันเป็นแค่ความฝัน เสรีภาพที่มีจริงที่สุดคือเสรีภาพทางจิตวิญญาณเท่านั้น เสรีภาพในการเป็นอิสระไปจากโลก อิสระไปจากวัฏจักรวงจรชีวิต นั่นคือเสรีภาพที่แท้จริง เสมอภาคที่แท้จริงมันก็คืออย่างนั้น คือเสมอภาคที่อยู่ในอาณาจักรของพระเจ้าเป็นเจ้า เสมอภาคทางจิตใจ ภราดรภาพก็มีอยู่ในสวรรค์ทั้งนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สร้างได้ก็คือสร้างด้วยศาสนา เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ มันอยู่ในจิตใจ ไม่ว่าระบอบการปกครองมันจะเป็นยังไง คริสเตียนก็ยังเป็นคนคริสเตียนเสมอกัน

แต่สำหรับเสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพที่ใช้ทางการเมืองนั้น มันคืออุบายของนักการเมืองทั้งสิ้น ของพวกสับปลับ พวกอยากจะมีอำนาจ

อาจจะเรียกได้ด้วยซ้ำว่าเป็นพวกซี้ซลาด พวกไม่เป็นลูกผู้ชาย สู้กันตรงๆ ไม่ได้ก็เลยไปยุให้ประชาชนมาตายเพื่ออำนาจตัวเอง ปฏิวัติฝรั่งเศสที่ว่า สูงส่งยิ่งนักก็จึงมีคนอย่างโรเบสปีแอร์, ฌอง-ปอล มาราตต์, จอร์จ ดังตอง กว่าจะฆ่ากันแต่ละคนนั้น โอ้โฮ...เลือดนองกันฉิบหายววายวอด เราไม่ต้องการประชาธิปไตยอย่างนั้น เราไม่ต้องการเสรีภาพอย่างนั้น ถือว่าเป็นเรื่องโกหก เป็นคำโกหกหลอกลวง เอาไว้หลอกเด็กวัยรุ่น เอาไว้หลอกประชาชนที่เคียดแค้นด้วยเรื่องอื่น ทุกขในเรื่องอื่น แต่เอาอันนี้ไปหลอกเขา เราไม่ชอบ

หลักความเท่าเทียมที่เป็นหัวใจของประชาธิปไตยสะครับ พี่เชื่อไหมว่าในทางการเมืองแล้ว มันมีความเท่าเทียมกันจริง ต่อให้ยังไม่มีเราก็คควรทำให้มันมี

ชวนนะตอบดีที่สุดในชุด หลีกภัย นะ คือเท่าเทียมได้อย่างมากคือทางกฎหมาย (หัวเราะ) ถ้าบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเป็นผล มันก็เท่าเทียมได้ แต่ส่วนใหญ่มันไม่ใช่อย่างนั้น อย่างที่เราเคยพูดถึงเอกสารลวงโลกนะนะ คือบันทึกข้อพันธสัญญาของผู้อาวุโสชาวยิว มันอธิบายเรื่องนี้เอาไว้ชัดเจน คือเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่คิดค้นขึ้นมาเพื่อก่อความวุ่นวายในยุโรป ก่อนที่จะโค่นล้มศาสนจักรคาทอลิกลง เราค่อนข้างเห็นว่ามันเป็นเป็นอย่างนั้น ก็คือว่าพวกมัน...ใช้คำว่าพวกมันแทนคนที่ไม่ใช่ยิว...พวกมันไม่สังเกตบ้างเลยหรือว่า ธรรมชาติกำเนิดมนุษย์มันนั้น เกิดสรรพสิ่งมามันไม่เท่าเทียมตั้งแต่แรกแล้ว ทำไมกวางมันไม่เรียกร้องความเท่าเทียมกับเสือล่ะ ทุกสิ่งทุกอย่างมีความไม่เท่าเทียมกัน

หากจะเท่าเทียมกันได้มีอย่างเดียว มนุษย์ต้องไม่ใช่มนุษย์...สิ่งมีชีวิตนั้นๆ จะต้องพัฒนาจิตใจ การสร้างความเท่าเทียมได้ มันเกิดขึ้นจากการพัฒนาจิตใจ หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องใช้กฎหมาย ความเท่าเทียมทางด้านการรายได้หรืออะไรต่างๆ นั้น มันเป็นเรื่องปวดหัวที่จะไปคิด เพราะถ้าคิดแบบทางจิตใจ ผู้ที่มีเงินน้อยก็สุขได้ เศรษฐีที่แยๆ ก็เยอะเยอะ เขาอาจจะเยอะเย้ย

เศรษฐกิจก็ได้ นั่นล่ะ เขาเกิดความเท่าเทียมแล้วถ้าเขาเกิดความรู้สึกนี้ แต่ถ้าเมื่อไหร่ผู้ที่มีเงินน้อยเกิดความเจ็บปวดร่วนวาย นั่นเป็นอุปาทานสร้างให้เขาไม่เท่าเทียม และต่อให้เขามีเงินขึ้นมาอีก เขาก็ยัง...อยู่...ข้างบ้านถอยรถใหม่มาอีก ไม่เท่าเทียมขึ้นมาอีก อุปาทานมันก็จะเกิดขึ้นมาเรื่อยๆ ด้วยเหตุนี้ความเท่าเทียมจึงไม่มีจริงใจ

แม้กระทั่งสังคมสวีเดนเองก็ยังไม่ได้บอกว่าเท่าเทียมเลย ความรู้สึกของมนุษย์ที่อยู่ในสังคมนั้นเองก็ไม่ได้รู้สึกว่าตัวเองเท่าเทียมกัน ก็ยังรู้สึกว่าไอ้ฉันรวยกว่า นั่นหล่อกว่า ไอ้ฉันดีกว่า ไอ้ฉันเด่นกว่า ไอ้ฉันดังกว่า คิดว่าอย่างนั้นนะ

แต่ในสมัยยุคอดีตนั้นจะเห็นว่าท่ามกลางความไม่เท่าเทียม ท่ามกลางสภาพที่ประชาชนนั้นเป็นชวานาชาวไร่ด้วยกันทั้งสิ้น มีกษัตริย์อาจจะรวยที่สุด แล้วก็ขุนนาง แต่ภายใต้สภาพอย่างนั้น ปัญหาความเท่าเทียมแทบจะไม่ได้กลายเป็นปัญหาเลย เพราะผู้คนก็ยังมีความจิตใจยังมีความรู้สึกทางด้านจิตวิญญาณในตัวเองอยู่ อยู่ในป่าในเขาก็มีความรู้สึกสุขได้โดยไม่ต้องดิ้นรนเข้ามาเป็นข้าราชการสำนักเลยก็มี

คือเราก็คงไม่สามารถไปทำให้ทุกคนจิตใจสูงเท่าเทียมกันได้หมด แต่เราพูดอย่างนี้ได้ไหมครับว่า อย่างน้อยที่สุดระบอบที่เรียกกันว่า ประชาธิปไตยนั้นก็เป็นหลักประกันอันหนึ่งที่ทำให้คนที่อยู่นอกวงจรอำนาจมีช่องทางในการที่จะต่อรอง

ก็เป็นไปได้ แต่ก็ต้องดูด้วยนะว่า การต่อรองของเขานำไปสู่สิ่งที่สร้างสรรค์หรือสิ่งที่เลวร้าย คือระบบใดก็ตามมันก็มีช่องทางของมันอยู่แล้ว เราคิดว่าอย่างนั้น ระบบกษัตริย์นั้นไม่ได้หมายความว่าพอขึ้นมาบีบ ประชาชนตายหมด ไม่ใช่อย่างนั้น ระบบกษัตริย์ในอดีตนั้นถ้ากษัตริย์ไม่ตีอยู่ไม่ได้เลยนะ มันก็โดนโค่นกันเอง ช่องเต้ก็ช่องเต้อยู่ถาวรเป็นนิรันดร์ได้ยังไง ขนาดจีนซึ่งยังไปเซต้อๆ ทุกระบบมันมีช่องของมันหมด แล้วสุดท้ายผู้ที่จะพออยู่ได้ยาวๆ ก็คือผู้ที่ทำสิ่งที่ดีงามให้กับราษฎรนั้นแหละ ที่พอจะอยู่

ได้ยาวๆ

หลักของระบบกษัตริย์ก็คือว่า เวลาจะโค่นกันทั้งทีก็เพื่อราษฎร
กินดีอยู่ดี แล้วก็มิชชั่นของมัน ไม่ใช่ประชาธิปไตยอย่างเดียว ประชาธิปไตย
มีช่อง แต่ช่องของประชาธิปไตยบางที่ก็ยุ่งเหมือนกันนะ ก็อย่างที่บอก
ถ้าประชาชนแล้ว ใช้การต่อรอง ผู้ที่ทำดีก็ปวดหัวเหมือนกันนะ การ
กระจายอำนาจเข้าไปสู่ตำบลต่างๆ ตำบลที่ดีก็ดีไป แต่ตำบลที่เลว มันก็
เอาเงินไปซื้อเครื่องเสียง ไปสร้างห้วยคะแนน เพราะมันไม่ได้มีศีลธรรม
เปลี่ยนหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านจนกลายเป็นชุมชนที่คิดแต่เงินอย่างเดียว

แล้วพวกเขาไม่มีสิทธิ์จะได้โอกาสเรียนรู้เรื่องพวกนี้เองหรือครับ

เข้าใจๆ ...คือชนบทนะ โดนพลิกไปเท่าไรแล้ว ก็ด้วยท่ามกลาง
บรรยากาศประชาธิปไตยไม่ใช่หรือ ประชาธิปไตยในความหมายของเรานั้น
เราคิดว่าสูงสุดแล้วมันคือเครื่องมือของทุนนิยม ที่โลกตะวันตกพยายาม
ยึดเยียดให้ทุกประเทศต้องเป็นประชาธิปไตย เรามักจะสนใจในแง่ นั้น
มากกว่า และมันใช้เครื่องมือนี้ในการทำให้เกิดความเท่าเทียมแบบลูกค้ำ คือ
การเป็นผู้บริโภคสากลเท่าเทียมกันหมด อุดมคติ วัฒนธรรมท้องถิ่น ชนบ
ธรรมนิยมประเพณี สุโคคา-โคล่าไม่ได้อีกต่อไป สู้เพลงแร็ปไม่ได้อีกต่อไป
มันก็บงการโลกทั้งโลกได้ง่ายขึ้น ด้วยเหตุนี้มันจึงยึดเยียดประชาธิปไตยไป
ในทุกซอกทุกมุมของโลก

ถ้าประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ดีงามจริงๆ ทำไมมันไม่ทำร้ายพวก
ทุนนิยมโลกเลยละ ทำไมทุนนิยมโลกดีใจกับประชาธิปไตยแล้วพยายาม
ยึดเยียดสิ่งเหล่านี้ให้กับประเทศ...เกาะวานูอาตู ประเทศอะไรต่างๆ ไปเต็มที่
ให้ต้องเป็นประชาธิปไตยให้ได้...ใช่ไหม มันเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง
เรามองในรูปนั้นมากกว่า

ถ้าคนเลวๆ คนหนึ่งพูดว่าตัวเองเป็นประชาธิปไตยแล้วคนคนนั้นจะ
กลายเป็นคนที่ควรจะให้การยอมรับ เราไม่ค่อยเห็นด้วย แล้วมันก็มีคนเลว
จำนวนไม่น้อยที่ใช้ประชาธิปไตยเป็นข้ออ้าง แม้กระทั่งนักการเมือง

ทุกวันนี้ ก็ใช้คำว่ามาจากการเลือกตั้งเป็นข้ออ้าง ทั้งที่มันเลวฉิบหาย...ก็มีให้เห็นอยู่เยอะเยยะ

นั่นสิครับ คือถ้าเราเห็นคนอื่นก็น่าจะเห็นว่าไอ้คนนี่มันเลว แล้วทำไมไม่ให้พวกเขาเรียนรู้และให้บทเรียนกันเองล่ะครับ

(พูดทันที) นั่นมองสวยไป ข้อเท็จจริงไม่ใช่อย่างนั้น อย่างที่บอก ว่าประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือของทุนนิยม ของโลกอุตสาหกรรมตะวันตก 200 ปีมาแล้วที่มันพยายามบีบบังคับให้โลกเป็นประชาธิปไตย ให้เปิดการค้าเสรี แล้วโลกดีขึ้นใหม่ล่ะ สภาพแวดล้อมเป็นยังไง มลภาวะถึงขั้นไหน นักการเมืองคนหนึ่งทำเลวไป ไม่ใช่ว่าเลือกตั้งครั้งใหม่จะโดนโค่นล้มได้นะ ประชาชนไม่ได้มีบทบาทขนาดนั้น

เป็นไปได้ไหมครับว่าความห่วยของนักการเมืองในสายตาเรา อาจจะยังผลให้คนที่เลือกเขามาได้ประโยชน์ในทางใดทางทางหนึ่งก็ได้

ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ไม่ดีด้วย เช่น นำเอางบประมาณเข้าไปแบ่งกันกิน ควบคุมสร้างอิทธิพล เป็นแก๊งจัดตั้งระบบหัวคะแนน ใช้วิธีทำลายคู่แข่ง จะเห็นได้ว่าประชาธิปไตยที่เราใช้นั้น ยิงนานวันยอมรับหรือเปล่านั้นยิ่งใช้เงินมากขึ้น ผู้แทนจนๆ อย่างแคล้ว นรปติ อย่างสมคิด ศรีสังคม นี่เกลี้ยงเลยนะ เหลือแต่ลูกเสียเล้งอย่างนี้...ไปช่วยอะไรได้

หรืออย่างประชาชนที่เคยเลือกเตี้ยง ศิริพันธ์ ไปไหนหมด ทำไมตอนนี้ถึงได้ผลัดคนอย่างเนวินขึ้นมา ประชาธิปไตยไม่ได้สร้างศีลธรรมให้เลย สร้างอำนาจต่อรองจริง สร้างความสุขจริง แต่ไม่ได้สร้างความดีเลย

ที่ที่พูดมา มันคล้าย ๆ กับที่ชนชั้นนำเราคิด...

(พูดทันที) ไม่ใช่ชนชั้นนำหรอก ความดีมันไม่มีชนชั้นนำ ชนชั้นล่างความดีไม่มีกระทั่งเพศ ไม่มีเพศชายเพศหญิง ไม่มีกษัตริย์ ไม่มีราษฎร... ความดีในความหมายเรานะ ไม่มีคนรวยคนจน ไม่มีชนชั้นล่าง ไม่มีชนชั้นต่ำ

ความดีคือความดี คือศีลธรรมง่าย ๆ ไม่โลกไม่หลง แต่พวกเรา ก็พยายามทำให้ความดีมันเป็นเรื่องยุ่งยาก ก็เพื่อบอกว่านี่คือความดี ของระดับสูง ที่จริง ย้อน...(ลากเสียงยาว) ไปสิ ถ้าเป็นนักประวัติศาสตร์จริง ๆ ย้อนไปจนถึงยุคบรรพกาลตั้งแต่มนุษย์ยังเป็นแสงสว่างลอยไปลอยมาอยู่บนท้องฟ้า ลงมาบนดิน ความดีความชั่วมันได้ปรากฏขึ้นมาแล้ว

หลายคนก็พยายามจะทำอธิบายว่า...โอ้ย...เป็นเรื่องซับซ้อนสูงต้องดูอย่างนั้นต้องดูอย่างนี้ ศาสนาเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ยาพิษ ก็พูดแบบเดียวกับที่บาคุนิน (มีคาอิล บาคุนิน) เคยพูด ตั้งแต่สมัยนั้น...รุ่นบาคุนินแม่...เรียกว่าตั้งแต่ใส่กางเกงหูด (หัวเราะ) ฝ่ายก้าวหน้าในเมืองไทยนี่มันก้าวหน้าแบบทาสใจ มันก้าวหน้าแบบติดฝรั่ง มันก้าวไปไม่ออกสักที ท่านพุทธทาสบอกว่า ธรรมะนั้นไม่มีเพศ ไม่ต้องเรียกว่าไม่มีชนชั้นกลาง ชนชั้นสูงหรือก เพศมันก็ยังไม่มี ความดีมันก็คือความดี ความดีของกษัตริย์กับความดีของราษฎรมันก็คืออันเดียวกัน เช่น ความรู้จักพอ มันก็เป็นความดีอันเดียวกัน

ลักษณะวิธีคิดแบบไม่เคยไว้ใจชาวบ้านที่มันเริ่มสะท้อนออกมาอีกแล้วนะครับ อย่างคณะกรรมการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ ของอาจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์ ก็เริ่มเอาแล้ว ส่งสัญญาณว่าจะเพิ่มส.ส.สัดส่วนลดส.ส.เขต ซึ่งมันสะท้อนว่านี่เป็นวิธีคิดของคนที่ไม่เคยเชื่อชาวบ้านเลย

สมบัติเขาก็เป็นอย่างนี้ของเขามาตั้งนานแล้ว เขาก็อย่าไปถือสา...สมบัติคนเดียว จะไปทำอะไรได้

ผมหมายถึงตัวอย่างความคิดแบบอีลิต...

วิธีก็คิดอย่างนี้ ขึ้นไปเถียงแกขึ้นมา แกด่าเอา...(หัวเราะ) นักวิชาการแม่งเหมือนกันทุกคนนะ ไม่ได้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าไปปรับใช้ใคร เวลาไปปรับใช้คนอย่างหนึ่งก็เป็นอย่างหนึ่ง นักวิชาการก็เป็นอย่างนี้

แม้กระทั่งหอบประเวศ เห็นใหม่มีตั้งกรรมการเป็นประธานกัน
ฉิบหาย ฟิ่งพีเนาร์ (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์) เป็นประธานกัน เราก็ดูด้วยความ
ความที่ใจเป็นสุขสิ งานของคนแก่เขาก็ว่าไป...เราก็บายใจ แต่ไม่ใช่ว่า
พีเนาร์นี่...ตายห้า เอาแล้วเว้ย เห็นมัย แม่งเสวยสุขกันเว้ย พวกเราไม่ได้
แตกเลย (หัวเราะ) ถ้าเราคิดอย่างนั้นเราก็เสร็จ กลายเป็นฝ่ายต่อต้านเขาไป

**คือไอ้จริตแบบนี้ไม่เคยเชื่อใจไม่เคยให้เกียรติว่าชาวบ้านจะไปเรียนรู้อะไร
ได้เอง...**

อันนั้นมี อันนั้นเป็นระบบราชการ...

**นั่นหะครับ มันจะมีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งชอบคิดว่าตัวเองฉลาดกว่า ระดับ
จิตใจสูงกว่า แล้วชอบไปคิดแทน ไปตัดสินแทนชาวบ้าน**

ใช่ๆ นั่นเป็นทัศนะราชการ และวิธีที่ดีที่สุดก็คือควรปฏิรูประบบ
ราชการ แต่จะมาโมเมบอกว่าคุณบางคนไม่ดี หรือบางคนยังโง่อยู่นั้น
เพราะเขาถือสังกัดอยู่อีกชนชั้นหนึ่ง อันนี้เราไม่เห็นด้วย ก็บางครั้งเขาก็ไม่ดี
เขาไม่รู้เรื่องจริง ๆ นะ เขาเอาเงินไปซื้อเครื่องเสียง ไปคอร์รัปชันกันอย่างนี้
ใน อบต. เองง่าย ๆ ที่จังหวัดเลยนะ ซื้อมันและเลย แล้วบอกให้เขาเรียนรู้อะไร
เขาก็เลือกไอ้ ส.ส. คนนี้ เพราะเงินมันมาจาก ส.ส. คนนี้ แล้วกลับขยายตัว
ขึ้นมากลายเป็นผู้มีอิทธิพลขึ้นมา รับหมงรับเหมออย่างนั้นนะ แล้วแบบนี้
จะพูดยังไง

แต่ชาวบ้านที่ดี...มี และควรเปิดโอกาส อบต. หลาย อบต. ที่ดี
ก็เลยถึงได้ย้อนกลับมาบอกว่าประชาธิปไตยจะดีก็ต่อเมื่อคนมันดี ซึ่งก็
หมายความว่าคนดีนั้นไม่อยากจะให้พูดเลยว่า ดีแบบไหนล่ะ ดีแบบชนชั้น
สูงหรือชนชั้นล่าง ไม่ควรพูดเลย...ดี...มันไม่มีชนชั้น มันไม่มีกระทั่งเพศ
ผู้หญิงก็ดีได้ ผู้ชายก็ดีได้ ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวเราต้องไปแบ่งเพศเป็นชนชั้น
ผู้ชายชนชั้นผู้หญิงอีกต่อไป

เหมือนอย่างพรรคพวกเราที่ถามพรรคคอมมิวนิสต์ใจ เข้าป่ากันไป

เรียบร้อยแล้ว เจอจัดตั้งชาวนาสอนอยู่นั้น จนไม่ไหว...เพื่อนเราเลยถามว่า...
เอ ถ้าเราเกิดความเสมอภาคทางสังคมหมดแล้ว สังคมนิยมชนะแล้ว เรา
จะทำยังไงกับลิงดี มันจะเกิดชนชั้นลิงมัย...วานรนะ (หัวเราะ) แล้วถ้าพวก
วานรมันก่อกบฏขึ้นมาจะทำยังไง... (หัวเราะ) จัดตั้งไล่ตีเลย ต้องออก
จากป่ามาจนได้

มีผู้วิเคราะห์อย่างนี้ครับว่า ปรากฏการณ์ที่มันกำลังเกิดขึ้น ณ เวลานี้
มันก็คือการรัดกันระหว่างผู้ที่เคยได้รับผลประโยชน์จากโครงสร้าง
สังคมแบบเก่าหรือกลุ่มอำนาจเก่า กับคนซึ่งเติบโตมาในโครงสร้าง
แบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นทุนนิยมโลกที่ผลิตคนแบบทักษิณขึ้นมา
คนแบบทักษิณที่ผลิตชาวบ้านแบบหนึ่งขึ้นมา ชาวบ้านแบบหนึ่ง
ซึ่งช่วงห้าปีไม่เคยพบว่าตัวเองได้ของแบบนี้ วันหนึ่งก็พบว่าตัวเอง
ได้ประโยชน์จากมัน การรัดกันตรงนี้มีน้อธิบายได้ใหม่ว่า สุดท้าย
แล้วนั้นคนที่ยังพยายามจะปกป้องโครงสร้างอำนาจเก่า ก็คือคนที่
ยังได้รับผลประโยชน์จากโครงสร้างแบบเดิมอยู่

เราไม่ค่อยเห็นด้วยกับแบบนี้ เราว่ามันปวดหัวไป ไอ้การวิเคราะห์
แบบพยายามจะ...ปล้ำกันในถ้าที่มีตมิต (หัวเราะ) เราพูดง่าย ๆ ตามแบบเรา
แล้วกันนะ ตามความเชื่อ ผิดถูกไม่รู้

เราว่าโลกขณะนี้เป็นการสู้กันระหว่างฝ่ายวัตถุกับฝ่ายจิต ซึ่งแต่ละ
ฝ่ายอาจจะแบ่งความดีไม่เหมือนกัน ก็เป็นไปได้... อย่างที่บอกไว้ว่า กระทั่ง
ความโลกก็เป็นแรงปรารถนาชนิดหนึ่ง เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ทำให้
มนุษย์ขับเคลื่อนอย่างทีลัทธิชาตานุว่า...ก็ว่าได้ มันก็ผลิตมาเรื่อยๆ ชุด
ความคิดของเสรีภาพ...มหาศาลเลยในฝ่ายวัตถุ ฝ่ายจิตเขาก็มีของเขา แต่
ของฝ่ายจิตนั้นก็ค่อยเปลี่ยนเท่าไร ความดีของเขาก็คือความดี

เราว่าสองฝ่ายนี้กำลังสู้กัน ไม่ใช่เฉพาะในสังคมไทยแต่ในขอบเขต
สังคมโลก ฝ่ายวัตถุนั้นก็ถือว่าทุนนิยมเป็นตัวแทนนั้นแหละ กับฝ่ายจิตซึ่ง
มันอาจจะจะเป็นศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ขณะเดียวกันในฝ่ายจิตก็ใช่ว่ามี

แต่คนดีหมดนะ จิตที่น่ากลัว ๆ จิตแบบวาทะยะบี หรืออัลกออิดะห์ ก็มี ที่นั่น
กระชากแรงเลย สู้ต่องไปอีกด้านหนึ่งเลย ก็คือเรียกว่าฟื้นฟูกฎหมายอิสลาม
ปาหีนกันเลย

พวกนี้จันๆ ทั้งนั้น ฝ่ายจิตไม่ได้เป็นฝ่ายสถาบันเลยนะ ตาลีบันนี่
จนทั้งนั้นเลย ฝ่ายวัตถุก็เชื่อว่าจะเป็นผู้ที่เลวเสมอไป ที่เขาพยายามจะพัฒนา
ทุนนิยมให้มันเป็นทุนนิยมที่มีจิตวิญญาณเข้าไปด้วยก็มีเหมือนกัน แม้
กระทั่งพวกหัวถู่ๆ... โลกร้อน นี่ก็มีอยู่เหมือนกัน นั่นละ เราว่ามีสองฝ่าย

ส่วนที่ว่าใครจะมาเอาใส่ในกรอบสังคมไทย แล้วก็ยึดเยียดกับ
สถาบัน หรือศักดินานั้น เราว่าแคบไปหน่อย ด่วนสรุปไปหน่อย และเพื่อ
ตอบสนองชุดความคิดของตัวเองมาไปหน่อย (หัวเราะ)

ท้ายที่สุดฝ่ายที่จะชนะน่าจะเป็นฝ่ายกลางๆ ฝ่ายที่อยู่
สองฝ่ายฝ่ายที่สามารถไปผสมกลมกลืนแนวทาง moderate ของทั้งคู่
เข้ามาได้ โดยตัวช่วยอันหนึ่งที่จะช่วยให้จิตใจของมนุษย์พัฒนาได้เร็ว
เร็วเกินกว่าที่ผู้คนบอกว่า เฮ้ย...มันไม่มีทางหรอกที่จะทำให้คนมีศีลธรรม
คล้ายๆ กันแต่ในความคิดเรา...มันจะมี นั่นก็คือธรรมชาติมันเองจะยึดเยียด
จิตสำนึกทางศีลธรรมให้กับผู้คน เกิดการตื่นรู้แบบฉับพลันขึ้นมาได้ ภายใน
ช่วงใดช่วงหนึ่ง นั่นละคือเครื่องมือสำคัญ ดีกว่าตำราศีลธรรมเล่มไหนๆ

อันนี้ถามสนุกๆ นะครับ คือที่เราคุยกันมาทั้งหมดนี้ เราควรบอก
ผู้อ่านใหม่ครับว่า นี่คือทัศนะของคนที่ไม่เคยเชื่อถือนิยมและการ
ตัดสินใจของคนส่วนใหญ่แม้แต่หน่อย เช่น ไม่เชื่อโพลล์ ไม่เชื่อบ็อกซ์
ออฟฟิศ พุดง่าย ๆ ไม่เคยเชื่อเสียงส่วนใหญ่อยู่แล้ว

ไม่รู้สิ เราจะไปพูดอย่างนั้นได้หรือ ...แต่ดูๆ แล้วก็น่าจะเป็น
อย่างนั้น (หัวเราะ)

เพราะส่วนใหญ่ความดีมันมาจากคนเล็กๆ ทั้งนั้น ในประวัติศาสตร์
มนุษยชาติเราไม่เคยเห็นว่าเสียงส่วนใหญ่จะไปสร้างความดีขึ้นมาได้เลย แต่
เป็นคนเล็กๆ ไม่กี่คนเท่านั้นที่สร้าง คนที่ประดิษฐ์หลอดไฟฟ้า คนที่ค้นพบ

ดาวพลูโต ก็ไม่ได้เป็นคนส่วนใหญ่ โดยมากก็จะโดดๆ เตี้ยๆ ทั้งนั้น

ส่วนประเภทที่ชอบอยู่กับคนมากๆ นั้นไม่ใช่นิสัยเราอยู่แล้ว ถ้าไปอยู่อย่างนั้นเราจะรู้สึกเหนียวเนื้อเหนียวตัวเหนอะหนะ รู้สึกว่าเป็นความอ่อนแอชนิดหนึ่ง ถ้าต้องอาศัยเสียงส่วนใหญ่ หรือถ้าพูดให้ลึกๆ เราก็ไม่ค่อยชอบมวลชน เราสงสาร ยิ่งเวลาไปฟังเขาอภิปราย ตั้งเวทีให้ชาวบ้านมาสัมมนา เราสงสารมวลชนฉิบหาย

หนึ่งเรื่องหนึ่งที่เราเคยบอกให้ไปดูหลายครั้งแล้ว ที่เราชอบนะ เรื่อง The Chase ที่ มาลอน แบรินโด แสดง เรารู้สึกว่าคนหนุ่มมากบางที่แม่งน่ากลัวฉิบหาย...ซึ่งเราไม่ชอบ เราชอบมาลอน แบรินโด นี่แหละ ยืนหยัดอยู่คนเดียว คนอื่นช่างแม่ง... เรารู้สึกอย่างนั้นมากกว่า และเท่าที่ผ่านมาเราพบว่าคนที่อ้างเสียงหนุ่มมากเป็นเครื่องมือ ส่วนใหญ่มักจะไม่ใช่ของแท้

สัมภาษณ์: 29 มิถุนายน และ 18 สิงหาคม 2553